

Veliki sukob

Mark Finley

Pouke iz Biblije — Priručnik za učitelje
Travanj svibanj i lipanj 2024.

Sadržaj

1. Rat u pozadini svih ratova
2. Ljubav ili sebičnost?
3. Svjetlo u tami
4. Zastupanje istine
5. Vjera usprkos svim nepovoljnim izgledima
6. Dva svjedoka
7. Pokretani nadom
8. Svjetlo iz Svetišta
9. Temelj Božje vladavine
10. Razotkrivanje spiritizma
11. Predstojeći sukob
12. Završni događaji na Zemlji
13. Pobjeda Božje ljubavi

POUKE IZ BIBLIJE — Priručnik za učitelje — 2/2024.

Nakladnik: ZNACI VREMENA, Prilaz Gjure Deželića 77, 10000 Zagreb, Hrvatska • *Odgovorni urednik:* Neven Klačmer • *Urednik:* Mario Šijan
• *Prijevod:* Nikola Jovanović • *Lektura:* Marijan Malašić • *Korektura:* Ljiljana Đidara • *Tiskano u uredu nakladnika*

www.znaci-vremena.com • www.adventisti.hr

Veliki sukob

Ako bi vas pitali: “Koja se središnja tema provlači kroz cijelu Bibliju?”, što biste odgovorili? Isus? Plan spasenja? Križ? Da, sve to, naravno! Međutim, u pozadini tih triju važnih tema nalazi se jedna još sveobuhvatnija, veliki sukob. Ta tema prožima cijelu Bibliju, od Postanka do Otkrivenja.

Veliki sukob otpočeo je na Nebu Luciferovom pobunom protiv Boga. U središtu tog sukoba je pitanje Božje ljubavi. Je li On doista pun ljubavi? Želi li On doista najbolje svojim stvorenjima? Ili je On autoritativni diktator koji želi samo ono što je za Njegovo vlastito dobro?

Pouka za ovo tromjesečje prati svjetsku povijest s Božjega gledišta, onako kako je proroštvo otkriva, od Kristovog vremena kroz vjekove do naših dana i dalje. Božja narav je ljubav, tako da su i sva Njegova djela puna ljubavi, premda ta činjenica nije uvijek očita ograničenim ljudskim bićima, pa čak ni anđelima. Međutim, i Božja ljubav se postupno otkrivala usporedo s odvijanjem velikog sukoba. Njezinu visinu i dubinu najjasnije sagledavamo na križu. Na Golgoti se Božja ljubav pokazala pred cijelim svemirom kada je Krist prinio svoj život kako bi otkupio čovječanstvo, čime je Sotona potpuno poražen.

Da, rat i dalje bjesni. Sotona je pokušao uništiti Isusa na križu, a vidimo i kako je tijekom vjekova pokušavao uništiti Božji narod. Premda je Sotona nemilosrdno progonio Kristovu crkvu i pobio milijune ljudi, Bog je uvijek bio sa svojim narodom i On ga nikad neće napustiti.

Ovog tromjesečja pratit ćemo glavni razvoj događaja tijekom velikog sukoba, počevši od pobune na Nebu. Proučit ćemo glavna sporna pitanja u ratu između Krista i Sotone. Vidjet ćemo neslomljivu hrabrost valdenza usprkos žestokom progonstvu, i odlučnost reformatora da slijede biblijsku istinu suočeni sa zlostavljanjem, lancima, lomačem i mučeništvom.

Opisujući vjeru tih duhovnih divova, Ellen G. White izjavljuje: “Biblija je bila njihov autoritet, i njome su ispitivali sva učenja i tvrdnje. Vjera u Boga i Njegovu Riječ podržavala je ove svete ljude kada su svoj život ostavljali na lomači.” (*Veliki sukob*, str. 197; u izvorniku 249)

Reformacija je zapalila baklju istine koja još uvijek gori. Nepokolebljiva vjera reformatora u Sveto pismo i njihova čvrsta uvjerenost u spasenje vjerom utrljali su put pojavi adventnog pokreta koji su povelili William Miller i mnoštvo drugih ljudi širom svijeta.

Crkvu adventista sedmoga dana podigao je Bog kako bi nastavila zidati na temeljima koje su postavili reformatori, kako bi obnovila biblijske istine koje su vjekovima bile izgubljene. Njezino je glavno poslanje objavljivanje poruka trojice anđela iz Otkrivenja 14,6-12, što je Božja konačna opomena svijetu kojem će ubrzo doći kraj.

Ta objava budi gnjev Sotone kojega apostol Ivan opisuje kao Zmaja: "Tada obuzet gnjevom protiv Žene, Zmaj ode da vodi rat protiv ostalih iz njezina potomstva, protiv onih koji vrše Božje zapovijedi i čuvaju Isusovo svjedočanstvo." (Otkrivenje 12,17) Proučavat ćemo i završne događaje u velikoj borbi, uključujući pobjedu Božje ljubavi nad svim poglavarstvima i silama tame, što prethodi stvaranju novog Neba i nove Zemlje.

Premda je Biblija osnova pouke za ovo tromjesečje, koristit ćemo se i knjigom Ellen G. White *Veliki sukob*, kao tematskim okvirom za proučavanje ove značajne teme. Poglavlja na kojima se svaka pouka zasniva navode se na početku, kako bi se olakšala njezina upotreba kao dodatnog štiva za daljnje proučavanje i razmjenu mišljenja, i da bismo svi mogli još potpunije "upoznati ljubav Kristovu koja nadilazi spoznaju" (Efežanima 3,19).

*Rodom iz Connecticuta u Sjedinjenim Američkim Državama, **Mark Finley**, svjetski poznati evanđelist, bio je potpredsjednik Generalne konferencije od 2005. do 2010. godine. Nakon umirovljenja postao je pomoćnik predsjednika Generalne konferencije. Pastor Finley i njegova supruga Ernestina imaju troje djece i petero unučadi.*

Rat u pozadini svih ratova

PRVI DIO: Pregled

Ključni tekst: Otkrivenje 12,7.8.

Temelj proučavanja: Otkrivenje 12,7-9; Kološanima 1,16; Ezekiel 28,12-15; Izaija 14,12-14; Ivan 17,24; Postanak 3,15.

Uvod: Pouka za ovaj tjedan uvodi nas u predmet velikog sukoba između Krista i Sotone. Istražit ćemo podrijetlo zla i Božje rješenje nakon pada čovječanstva u grijeh.

Razmotrit ćemo nekoliko aspekata sveopćeg sukoba u svemiru. Prvo, veliki sukob nije vječan; nastao je na Nebu kada je Lucifer, stvoreno biće, poveo pobunjene anđele koji su izazivali Boga, vječnog Stvoritelja i Kralja svih bića. Dakle, možemo pretpostaviti da će zlo i davao, kao što su imali početak, sigurno imati i kraj.

Drugo, sveopći sukob u svemiru pokazuje neodrživost suživota dobra i zla. Nijedna strana ne može supostojati ili podnositi drugu: svaka strana žudi za nestankom druge. Kada je zlo nastalo, ono je zanimalo Božje pravo da postoji i vlada, bez obzira na vječnu narav Boga.

Dalje, veliki sukob niječe svaki oblik filozofskog ili religijskog dualizma u kojem su i zlo i dobro vječni, jednaki i nužni. Biblijski pogled na svijet jasno isključuje nužnost zla. Ne treba nam zlo da bismo znali i cijenili što je dobro, niti je zlo nužno za povećanje dobra.

Treće, činjenica da su zlo i veliki sukob nastali na Nebu potiče u umovima razumnih i moralnih bića zaključak da je sukob prvenstveno duhovne naravi i da stoga mora imati duhovno rješenje. Dok je zlo nastalo bez ikakvog Božjeg udjela (zlo je ustalo protiv Boga), ono ne može nestati bez Boga. Po svojoj naravi zlo je pogubno za bića i za svemir. Dakle, samo Bog i Njegova natprirodna, stvaralačka moć mogu potpuno istrijebiti zlo i otkloniti njegove katastrofalne posljedice.

Stoga se Božji plan spasenja ne sastoji u jednostavnom prepoznavanju, priznavanju, sramoćenju ili kažnjavanju začetnika zla. Takve mjere nisu ni učinkovite ni dovoljne u iskorjenjivanju zla iz svemira. Umjesto toga, Bog rješava problem grijeha preuzimajući posljedice grijeha na sebe, u Kristu. Svojom stvaralačkom snagom Bog se aktivno uključuje u uništavanje zla i čišćenje i obnavljanje svemira.

Teme pouke: Pouka za ovaj tjedan ističe tri glavne teme:

1. Zlo i veliki rat nastali su na savršenom Nebu. Zatim su se proširili na Zemlju puštajući korijen u srcima i umovima razumnih i moralnih bića, koja su stvorena na Božju sliku.

2. Krajnja posljedica zla i grijeha je pobuna protiv Boga i Njegovog kraljevstva.

3. Križ, Kristovo posredništvo i Njegova stvaralačka, obnoviteljska sila jedini je put k spasenju i svršetku velikog sukoba.

DRUGI DIO: Tumačenje

Adventističko učenje o velikom sukobu

Adventisti sedmoga dana imaju jedinstveno razumijevanje podrijetla grijeha i njegovog rješenja. Za razliku od drugih kršćana, adventisti nemaju osnovno vjerovanje posvećeno doktrini o grijehu. Međutim, oni svoje razumijevanje grijeha prikazuju u nauku o velikom sukobu. *John M. Fowler* ispravno naglašava da "nijedno učenje o grijehu ne može biti potpuno bez razumijevanja ove velike teme borbe između Krista i Sotone, između dobra i zla. U njegovom središtu nalaze se Božja vladavina i karakter. Kada je Lucifer izazvao pobunu na Nebu protiv Boga i kada je pobuna dostigla vrhunac, Bog nije imao drugo rješenje osim da palu andeosku vojsku zbaci s Neba." (Fowler, "Sin", *Handbook of Seventh-day Adventist Theology*, str. 241)

Dok drugi kršćani također vjeruju u pad Lucifera i Adama i u određenoj mjeri u sveopći sukob između Boga i Sotone, adventisti su ove pojmove uobličili u jedinstvenu doktrinu, sadržanu u Osnovnom vjerovanju br. 8:

"Cijeli je ljudski rod umiješan u veliku borbu između Krista i Sotone u pogledu na Božji karakter, Njegov Zakon i Njegovu vladavinu svemirom. Ovaj je sukob nastao na Nebu kad je jedno stvoreno biće, obdareno slobodom izbora, u samouzvišenju postalo Sotona, Božji neprijatelj i naveo na pobunu dio anđela. On je unio duh pobune na ovaj svijet i naveo na grijeh Adama i Evu. Ovaj je čovjekov grijeh prouzročio izopačenost Božjeg obličja u ljudskom rodu, metež u stvorenu svijetu i njegovo potpuno uništenje u vrijeme potopa cijeloga svijeta. Promatran od svih stvorenih bića, ovaj je svijet postao poprištem sveopćeg sukoba iz koga će Bog ljubavi na kraju izići opravdanim. Da bi pomogao svom narodu u ovoj borbi, Krist šalje Duha Svetoga i odane anđele da ga vode, zaštite i podrže na putu spasenja." (*Što adventisti vjeruju*, pogl. 8, str. 98)

Biblijski nauk o padu čovječanstva u grijeh također se nalazi u knjizi *Što adventisti vjeruju*, pogl. 7, pod naslovom "Čovjekova narav":

“Muškarac i žena stvoreni su po Božjem obličju s individualnošću, s mogućnosti i slobodom mišljenja i djelovanja. Premda su stvoreni kao neovisna bića, svaki je čovjek nedjeljiva cjelina tijela, duha i duše, ovisna o Bogu za život, disanje i sve ostalo. Kad su postali neposlušni Bogu, naši su praroditelji poricali svoju ovisnost o Njemu, odvojili se od Boga i pali sa svog visokog položaja od Boga. Božji je lik u njima bio narušen i oni su postali podložni smrti. Njihovi nasljednici imaju udjela u toj paloj naravi i njenim posljedicama. Oni su rođeni sa slabostima i sklonostima k zlu. Međutim, Bog je u Kristu pomirio svijet sa sobom i svojim Duhom obnavlja u smrtnicima koji se kaju obličje njihovog Stvoritelja. Stvoreni na slavu Bogu, oni su pozvani da Ga vole, da vole jedni druge i vode skrb o svom životnom okruženju.” (Što adventisti vjeruju, pogl. 7, str. 78)

Našu pozornost zaslužuju dva dodatna aspekta adventističke doktrine o velikom sukobu: (1) podrijetlo velikog sukoba i (2) njegova povijesna utemeljenost.

Prvo, predmet velikog sukoba izvire iz Svetog pisma i nalazi se u temelju adventističkog tumačenja Biblije i razvoja doktrine. Govoreći o Bibliji, Ellen G. White primjećuje:

“Biblija tumači samu sebe. Pismo se mora uspoređivati s Pismom. Proučavatelj mora naučiti promatrati Bibliju kao cjelinu i uočavati međusobne odnose njezinih dijelova. Treba se upoznati s njezinom velikom središnjom temom, s Božjom prvobitnom nakanom sa svijetom, s nastankom velike borbe i s djelom spasenja, razumjeti *narav dvaju načela koja se bore za prevlast* i naučiti pratiti njihovo djelovanje u izvještajima povijesti i proroštva sve do velikog završetka. Proučavatelj treba uočiti da ta velika borba prožima svaki stupanj ljudskog iskustva, da i on sâm, u svakom životnom djelu, otkriva ili jednu ili drugu od tih dviju suprotnih pobuda i da, želio to ili ne, čak i sad odlučuje na čijoj će se strani naći u tom sukobu.” (Odgoj, str. 161; u izvorniku 190, naglasak dodan)

Kao rezultat ovog biblijskog pristupa, predmet velikog sukoba utkan je u sva druga biblijska učenja svojstvena adventističkoj teologiji. Predmet velikog sukoba u adventističkoj teologiji počinje s naukom o Bogu i Njegovoj naravi kao punog ljubavi i milosrđa, pravednog i vjernog. U cijelom Svetom pismu predmet velikog sukoba isprepliće se s doktrinama kao što su:

- a) Doktrina o stvaranju kao izrazu Božje ljubavi, slobode i moći.
- b) Podrijetlo ljudske naravi, njezino sadašnje stanje i konačna sudbina.
- c) Udaljavanje čovječanstva od njegove prvobitne pravednosti i zajednice s Bogom.

d) Božja aktivnost u našem spašavanju koja se očituje u utjelovljenju, službi, smrti, uskrsnuću, uzašašću i posredničkoj službi Krista u nebeskom Svetišću, kao i u Njegovom drugom dolasku.

e) Božji otkupiteljski plan opravdanja, posvećenja i obećanje o budućem proslavljanju ljudskog roda.

f) Božje stvaranje Njegovog naroda u svim razdobljima ljudske povijesti, što će kulminirati pozivom ostatka posljednjeg vremena iz protestantskih crkava da objavi Njegov posljednji milostivi poziv čovječanstvu.

g) Predadventni, milenijalni i izvršni Božji sud, čiji će vrhunac biti okončanje zla i obnova svekolike stvarnosti.

Drugo, veliki sukob ima povijesnu dimenziju. Pošto je tradicionalno kršćanstvo usvojilo grčke filozofske pretpostavke i koncepte kao što su nematerijalna, izvanvremenska i neprostorna priroda Neba, mnogi kršćani tumače i biblijske teme o velikom sukobu i padu ljudi u grijeh kao alegorije ili teološke mitove. Međutim, adventističko povijesno-gramatičko tumačenje Biblije prikazuje Boga kao osobno i povijesno uključenog u pad čovječanstva u grijeh i povijest spasenja. Bog, Lucifer, anđeli — i bunтовni i pravedni — Adam i Eva, kao i njihov pad u grijeh, svi su stvarni povijesni likovi i događaji. Isus je o Sotoni govorio kao o doslovnoj, povijesnoj osobi, koju je Isus poznavao prije početka povijesti Zemlje i koja je bila začetnik zla i grijeha. Isus je jednom objasnio farizejima da oni nisu ni djeca Abrahamova (Ivan 8,39.40) ni djeca Božja (Ivan 8,41.42), već da je njihov otac “đavao”, koji “bijaše ubojica ljudi od početka i nije stajao čvrsto u isitni, jer u njemu nema istine. Kad god govori laž, govori svoje vlastito, jer je lažac i otac laži.” (Ivan 8,44)

Ivan u Otkrivenju također prikazuje đavla i sukob u svemiru koji je on potaknuo kao povijesne. Po uzoru na Isusa, Ivan za đavla kaže da je “stara Zmija — Sotona, zavodnik cijeloga svijeta” (Otkrivenje 12,7-9), koji je začeo rat, zlo i obmanu na Nebu i na Zemlji.

Neposredni kontekst Otkrivenja 12,7.9 pokazuje da je apostol Ivan smatrao da su đavao i veliki sukob stvarno biće i stvarni povijesni događaj, kao što je i sam Bog stvarni dio povijesti (Otkrivenje 12,5.6.10-17) jednako kao i rođenje i uzašašće Isusovo (Otkrivenje 12,5), kao i postojanje Crkve i njezino progonstvo (Otkrivenje 12,1.6.11.13.15), jednako tako povijesni kao i križ Isusa Krista čijom smo krvlju spašeni (Otkrivenje 12,11). Iako ne znamo kada je otpočeo ovaj sveopći sukob na Nebu, vjerujemo da se može datirati “prije stvaranja Adama i Eve i da je bio isto toliko povijesno stvaran kao i pad čovječanstva u grijeh na poticaj samog Sotone” (*Handbook of Seventh-day Adventist Theology*, str. 241,242).

TREĆI DIO: Primjena

S članovima svojeg razreda razgovarajte o sljedećim pitanjima:

1. Što ljudi u vašoj kulturi misle o postojanju sukoba između dobra i zla u svijetu i u ljudskom društvu? Kako oni razumiju podrijetlo zla? Vjeruju li da će zlo ikada prestati? Zašto tako misle? Jesu li već izgubili svaku nadu da će zlo nestati? Ako jesu, zašto? Možda misle da zlo nikada neće nestati ili je čak nužno da bi se održala neka vrsta ravnoteže u svemiru i povijesti. Ako je tako, neka objasne zašto se tako osjećaju. Kako im možete objasniti biblijski pogled na zlo?

2. Na koji način različite teorije o podrijetlu sukoba dobra i zla utječu na razumijevanje ljudskog morala i odgovornosti? Uzmimo, na primjer, teoriju evolucije. Kako ova teorija utječe na naše razumijevanje podrijetla zla i prema tomu na naše razumijevanje ljudskog morala? Osim teorije evolucije, koje druge teorije o podrijetlu zla postoje u vašoj kulturi?

3. Razmislite kako biste opisali i objasnili ljudima oko sebe adventistički nauk o podrijetlu zla, o velikom sukobu i o biblijskoj nadi. Kako ove biblijske istine možete iznijeti svojim prijateljima, susjedima i kolegama koji pripadaju drugim kršćanskim denominacijama ili drugim religijama, ili naginju drugim filozofijama ili pogledima na svijet? Koje biste pojedinosti uključili u svoj opis velikog sukoba?

Ljubav ili sebičnost?

PRVI DIO: Pregled

Ključni tekst: Izaija 41,10.

Temelj proučavanja: Luka 19,41.42; Matej 23,37.38; Matej 24,9. 21.22; Hebrejima 11,35-38; Izaija 41,10; Otkrivenje 2,10; Djela 2,44-47; Ivan 13,35.

Uvod: Prošlog smo tjedna proučavali o podrijetlu velikog sukoba na Nebu i Zemlji. Ovog ćemo tjedna vidjeti kako se veliki sukob odigravao u životima i povijesti Božjeg naroda, posebno na prijelazu s Jude, Božjeg naroda u drugom dijelu Starog zavjeta, na kršćansku Crkvu, Božji narod Novog zavjeta.

Teme pouke: Pouka za ovaj tjedan ističe dvije glavne teme:

1. Kao rezultat odbacivanja Krista, Juda je službeno, kao politički entitet, izgubio status Božjeg posebnog naroda i doživio užasno iskustvo uništenja Jeruzalema.

2. Bog je podigao svoj narod, Izraelov ostatak, i u nj uključio i Židove i pogane, spasisvi ga od katastrofe koja je snašla Jeruzalem 70. godine. Bog je vodio svoju Crkvu u njezinom poslanju da objavljuje Evanđelje Isusa Krista, pozivajući sve ljude da prihvate Radosnu vijest i da se pridruže Njegovom novom narodu.

DRUGI DIO: Tumačenje

Nekoliko kratkih činjenica o Jeruzalemu

Tragični pad Jeruzalema može se opisati, barem djelomično, sljedećim povijesnim pojedinostima:

1. Jeruzalem je uništen tijekom Prvog židovskog rata (66.—73. g.), a njegovo uništenje otpočelo je pred kraj vladavine cara Nerona (54.—68. g.). Rat je izbio kada je Gesije Flor, tek postavljeni rimski upravitelj u Judeji, uzeo veliku količinu novca iz hramske riznice u Jeruzalemu.

2. Vespazijan i njegov sin Tit, dvojica glavnih rimskih vojskovođa, poslani su da uguše pobunu. Obojica su poslije postali carevi.

3. Opsada Jeruzalema počela je 70. godine. Tijekom opsade branitelji grada uglavnom su bili podijeljeni u frakcije i borili se među sobom,

ujedinjujući se samo da bi odbili neposredne napade Rimljana.

4. Jeruzalem su čuvala tri zida. Prva dva zida pala su u ruke Rimljana u travnju 70. godine, a treći je probijen nekoliko mjeseci poslije, 30. kolovoza. Hram je spaljen istog dana.

5. Prema židovskom povjesničaru Josipu Flaviju, tijekom opsade poginulo je više od milijun stanovnika Jeruzalema, a procjenjuje se da je oko stotinu tisuća zarobljeno. Jeruzalem i hram su uništeni. Plijenom koji su Rimljani odnijeli iz Jeruzalema financirali su izgradnju Koloseuma, jednog od najposjećenijih spomenika u Rimu.

6. Bez svojega grada Jeruzalema i njegovog hrama, judaizam je doživio duboke promjene. Središte hebrejske vjere premjestilo se s hrama, žrtava i svećenika na Zakon. Saduceji, svećenička klasa, izgubili su gotovo svu vlast, a nositelji judaizma postali su rabini.

Pad Jeruzalema

Nije slučajno što Ellen G. White započinje knjigu *Veliki sukob* poglavljem "Uništenje Jeruzalema". Ona je shvatila da je ovaj tragični događaj židovskog naroda imao presudno značenje za veliki sukob, identitet i poslanje Crkve. Kako to? Da bismo odgovorili na ovo pitanje, prvo moramo razumjeti zašto je Jeruzalem pao.

Sa stajališta svjetovne povijesti, Jeruzalem i drugi hram uništeni su jer su se Židovi pobunili protiv tadašnje velesile, Rimskog Carstva, koje ih je satrlo svom silom, što zbog osvete, što zbog odvracanja drugih mogućih pobuna. U stoljećima koja su uslijedila nakon pada Jeruzalema, vjerujući Židovi uglavnom su tumačili uništenje Jeruzalema kao disciplinsku mjeru od strane Boga. Neki judaistički teolozi tvrde da su Židovi sagriješili prekršivši Božji zakon postajući nemoralni; drugi smatraju da su Židovi bili previše razdvojeni i podijeljeni, da nikada nisu naučili pouku o jedinstvu. U svakom slučaju, Bog je sačuvarao ostatak koji će nastaviti ispunjavati Njegove namjere.

Međutim, Biblija, a posebno Novi zavjet, ima drugačije objašnjenje za uništenje Hrama. Svakako, pobuna, bezakonje, moralna i društvena pokvarenost, unutarjni sukobi i podjele jesu bili značajni čimbenici koji su doveli do propasti Jeruzalema i uništenja hrama. Ipak, situacija koja je izazvala tu tragediju bila je dublja od ovih čimbenika. Da bismo razumjeli što je izazvalo uništenje Hrama, potrebno je istaknuti nekoliko važnih točaka iz Starog kao i iz Novog zavjeta. Kad se objedine, ove točke nam pomažu da razumijemo glavni razlog propasti Hrama: vodstvo Izraela odbacilo je Krista i Božji savez.

Prvi Hram

Prvi izraelski hram, koji je sagradio Salomon, uništiti su Babilonci 586. pr. Kr., dvadesetak godina nakon što je Judu osvojio Nabukodonozor (Daniel 1,1.2). Uništenje se dogodilo otprilike sto godina nakon što je Izrael na sjeveru pao u otpadništvo, nakon čega su ga pokorili Asirci. Međutim, ova dva događaja — nestanak Izraela i uništenje Salomonovog hrama od strane babilonske vojske — nisu se dogodila samo zato što se hebrejski narod nije uspio ujediniti, niti zbog svojeg moralnog pada. Sjeverni Izrael nestao je kao narod zato što je odbacio Božji savez i pošao za drugim bogovima (1. o kraljevima 12,26-33; 2. o kraljevima 17,7-23). Poput Izraela, Juda je imao zle kraljeve i pokvareno vodstvo sklono idolopoklonstvu. S vremenom su razdoblja Judinog idolopoklonstva postajala sve češća i sve gora. Međutim, za razliku od Izraela na sjeveru, Juda nije imao stalnu službenu nacionalnu politiku zamjene Božje religije poganstvom. Stoga je Bog dopustio uništenje Judinog hrama i glavnoga grada 586. pr. Kr. kao i privremeno izgnanstvo naroda kao dio strategije narodne obnove.

Drugi hram

Rimljani su uništili drugi hram 70. godine, nekih 35 godina nakon što je Isus prorekao sljedeća tri događaja: (1) Bog će uzeti kraljevstvo od Jude i dati ga drugom narodu (Matej 21,43); (2) Judina kuća (hram) “bit će prepuštena vama — pusta” (Matej 23,38); (3) hram će biti potpuno uništen (Matej 24,1.2). Koji je razlog za ovu trostruku presudu? Judino vodstvo ne samo da nije donijelo rod koji priliči Božjem kraljevstvu (Matej 21,43), već je, kao što je to činio i stari Izrael na sjeveru, svjesno odbacio Zakon i zaklon Božjih krila (Matej 23,37). Godine 31. vode su donijeli službenu, svjesnu i za židovski narod sudbonosnu odluku: odbacili su Božji savez, Njegovo spasenje i Njegovog Mesiju (Matej 26,1-3.14-16.57-68; 27,15-25; Ivan 19,1-15). Stoga je Bog dopustio uništenje zemaljskog Hrama.

Božja milost

Bog je dao Izraelu i Judi svu milost potrebnu za otkupljenje i obnovu prije nego što je dopustio da pretrpe kaznu zbog kršenja Njegovog Saveza. Od Mojsijevog vremena do uništenja drugog hrama 70. godine, u rasponu od više od tisuću petsto godina, Juda je iskusio Božju neprekidnu ljubav. Uspirkos njihovim padovima, Bog je radio s njima sve dok su oni bili voljni ostati u Njegovom Savezu i biti preobraženi Njegovom milošću i silom. Čak i kada su židovski vode na kraju odlučili odbaciti Boga, nakon čega je Krist pretkazao njihovu propast, Bog im je dao više od 35

godina prije nego što je izvršio tu presudu. Tijekom ovog razdoblja kušnje, kršćani, kao što su Petar (Djela 2—4), Stjepan (Djela 7) i Pavao (Rimljanima 9—11), molili su ih da prihvate Isusa kao Mesiju i da pristupe Božjem novom Savezu.

Nažalost, umjesto da poslušaju ove pozive, vođe su svoju odluku da odbace Krista zapečatili teškim progonom kršćana koji je kulminirao ubojstvom Stjepana 34. godine. Međutim, bez obzira na odluku da odbaci Judu kao narod koji ga predstavlja, Bog je nastavio pozivati pojedine Židove da stupe u Njegov novi Savez i da se spase u Njegovom kraljevstvu.

Pad Jeruzalema, dakle, prikazuje Božje ophođenje s grešnicima u velikom sukobu. Ovo gledište pomaže nam da djelomično odgovorimo na početno pitanje zašto je Ellen G. White smatrala da je ova tragedija tako bitna za predmet velikog sukoba i za identitet i poslanje Crkve. Osim toga, Ellen G. White je shvatila da će nam pad Jeruzalema pomoći da razumijemo paradoks suda, to jest kako se Božja milost može prenijeti na grešnike a da istodobno zadovolji zahtjeve božanske pravde. S jedne strane Bog je pun ljubavi, suosjećanja i strpljenja i poziva grešnike da se vrate u Njegovo kraljevstvo. Bog ne želi da grešnici umru drugom smrću (Ezekiel 33,11). S druge strane, Bog je pravedan i pravdoljubiv. Budući da je je svet, On u svojoj prisutnosti ne može podnijeti zlo. Međutim, On će prihvatiti konačnu odluku pojedinaca koji žele ići svojim putem odbacujući Božje kraljevstvo, Savez, zaštitu i izvor života. Ipak, Bog daje grešnicima dovoljno upozorenja da će umrijeti ako odbiju zaštitu Njegovog kraljevstva i milost Njegovog Saveza. Izvan Božjeg saveza nema radosti ni života jednostavno zato što nijedno stvoreno biće nema u sebi život koji je nepozajmljen ili koji ne potječe ni od koga drugoga.

Plan spasenja

Usprkos neuspjesima izazvanim izdajom Saveza, Bog je nastavio provoditi svoj plan spasenja i aktivnosti u rješavanju velikog sukoba. Bog je obećao da će Isus, Evin Potomak (Postanak 3,15), Abrahamov (Postanak 12,2.3.7; Galacanima 3,16.29) i Davidov (2. Samuelova 7,12-15; Marko 12,35-37), donijeti spasenje čovječanstvu oslobađajući ga od vlasti đavla i obnoviti Božju vladavinu na Zemlji. U isto vrijeme Bog je obećao da će Isus, istinsko Janje Božje na koje se odnose svi zemaljski prikazi Svetišta (Ivan 1,29; 2,19-22), spasiti čovječanstvo od krivnje i sile grijeha. Iako povijest čovječanstva može katkad izgledati besciljno i prepuštena hirovima i namjerama Sotone i ljudske naravi, Sveto pismo pokazuje da Bog postupno ostvaruje svoj plan i obećanje spasenja. Kad ga je Njegov vlastiti narod odbacio, Bog ga je neumorno nastojao vratiti

k sebi i izbaviti čovječanstvo iz gliba grijeha. Abraham, Mojsije i Juda primjeri su spašenih i otkupljenih. Ništa ne može spriječiti Boga da održi svoja obećanja i provede svoje planove.

Slike i stvarnost

Kao peto, zemaljsko Svetište i žrtveni sustav bili su samo slike, protulik buduće Isusove žrtve i službe. Kada je prvi hram uništen a Juda jadikovao zbog svoje prošle slave, Bog im je rekao da prava slava tek dolazi i da ne ovisi o materijalu i građevinama, već o Onome na koga je Svetište ukazivalo (Ezra 3,12; Hagaj 2,9; Matej 23,16-22). Stoga, kada je drugi hram uništen 70. godine, kršćani nisu gubili nadu. Naprotiv, shvatili su da je zemaljsko Svetište ispunilo svoju ulogu ukazivanja na Isusa, na Njegovu žrtvu i na Njegovu službu spasenja u stvarnom Svetištu na Nebu. Sliku je zamijenila stvarnost; protulik se susreo s likom. Nakon Isusovog utjelovljenja, službe, smrti, uskrsnuća i uzašašća, veliki sukob se sada prenio u nebesko Svetište. Poslanica Hebrejima opširno govori o značenju ovih promjena. Dakle, 24. poglavlje Mateja i uništenje drugog hrama, Poslanica Hebrejima i njezino usredotočivanje na nebesko Svetište iznimno su važni za adventističko razumijevanje velikog sukoba i za cjelinu adventističke teologije uopće.

Upravo je ovo složeno razumijevanje uništenja hrama nadahnulo kršćane u apostolsko i poslijeapostolsko vrijeme u idućih nekoliko stoljeća, kao i Ellen G. White u 19. stoljeću, da sagledaju identitet i poslanje Crkve. Pošto su preživjeli uništenje Hrama, kršćani u apostolsko vrijeme preusmjerili su svoju pozornost s hrama na nebesko Svetište. Pobijedili su strah od progona i smrti jer su iskusili oprost grijeha u Kristovoj žrtvi na križu i s vjerom gledali na Kristovu službu s desne strane Boga na Nebu. Znali su da su Božji narod, novi Izrael, pozvan od Boga da objavi Njegovu Radosnu vijest o spasenju cijelom čovječanstvu uhvaćenom u pandže đavla, grijeha i smrti. Svoju ljubav su pokazivali tako što su pomagali ljudima oko sebe sredstvima koja su im bila na raspolaganju. Isto tako, oni su drugima ukazali na kraj velikog sukoba, na kraj stradanja i smrti kada se Gospodin Isus Krist vrati na Zemlju i zauvijek pobijedi đavla i grijeh.

TREĆI DIO: Primjena

1. Što ljudi u vašoj kulturi misle o ljubavi i pravednosti? Imaju li još nade da će doći vrijeme kada će ljudsko društvo u cjelini obilježiti ljubav i pravednost? Zašto tako misle? Kako biste im mogli objasniti da nema istinske i trajne ljubavi i pravednosti bez Isusa, kao i da ne može biti ljubavi i pravednosti bez Njegovog otkrivenja ovih božanskih vrлина

oličenih u Njegovoj žrtvi? Ili da ljubav i pravednost ne mogu postojati ako Duh Sveti ne daruje ove osobine ljudima ili nam ne pomogne razvijajući ih u nama?

2. Razmislite o svojim evanđeoskim aktivnostima. Koliko jasno razumijete što znače Isusove riječi “radosna vijest o kraljevstvu”? Kako možete živjeti ovu Radosnu vijest u svojem životu? Kako vi i vaša crkva možete navijestiti ovu Radosnu vijest većem ili manjem broju slušatelja?

Svjetlo u tami

PRVI DIO: Pregled

Ključni tekst: Ivan 12,35.

Temelj proučavanja: Otkrivenje 12,7-9; Ivan 8,44; Izreke 23,23; Izreke 4,18; Ivan 12,35; Psalam 119,30; Djela 20,27-32; 2. Solunjanima 2,7-12; Ivan 8,32.

Uvod: Ovog tjedna proučavamo kako apostolska i poslijeapostolska Crkva ulaze u veliki sukob između Boga i Sotone.

Nakon što ju je Krist osnovao, Crkva je ušla u veliki sukob na Njegovoj strani. Međutim, Crkva će se uskoro suočiti s istom kušnjom kao Adam i Eva: posumnjat će u Kristovu Riječ i učiniti kompromis između Njegovih izričitih zapovijedi i Sotoninog prijevartnog nauka.

Pouka za ovaj tjedan naglašava da veliki sukob uključuje dvije suprotne i nepomirljive strane. Ove strane su nepomirljive s obzirom na to da je u sukob uključen Bog i Sotona. Dok je Bog vječni Stvoritelj pun ljubavi i pravedni Kralj svemira, davao i zlo imaju početak i, prema tomu, imat će i kraj. Davao, grijeh i zlo privremena su odstupanja koja će, iako utječu na Boga i cijeli svemir, ukloniti naš svemoćni i svepravedni Bog pun ljubavi. Tako možemo zaključiti da se dvije strane uključene u veliki sukob, Bog i Sotona, jednostavno ne mogu pomiriti.

Biblija opisuje veliki sukob kao borbu između dviju potpuno suprotnih sila, kao što su svjetlo i tama ili istina i laž. Svakako, zlo teži kompromisu s istinom jer je takav kompromis jedina mogućnost da zlo opstane. Strana zla nastoji opstati po svaku cijenu kako bi uništila ono što je dobro ili što pripada Bogu. Zato davao neprestano nastoji namamiti Crkvu na kompromis. Nažalost, Crkva je pristala na kompromis, kao i praroditelji čovječanstva. Posljedice ovih kompromisa vide se i osjećaju do danas. Ipak, Bog koji je Izvor istine i svjetla nikada neće pristati na kompromis. Povjerenje u Boga i vjernost istini, kao što je otkriveno u Isusu, zaštitit će Crkvu od kompromisa i spriječiti da postanemo plijen davla.

Teme pouke: Ovo tjedna pouka ističe četiri glavne teme:

1. U prikazu velikog sukoba Biblija se koristi suprotnim izrazima kao što su *svjetlo* i *tama*, kako bi istaknula činjenicu da Bog i Njegov

narod ne mogu ni na koji način ugroziti istinu miješajući je s neistinom i laži.

2. Od najranijih dana Isusove službe i poslije, za vrijeme djelovanja Njegovih apostola, davao je nemilosrdno prisiljavao Crkvu da sklizne u zabludu ili, u najmanju ruku, da iskvari Božju istinu.

3. Iskvariti istinu, međutim, jednako je izdaji Boga i uništenju same istine. Na kraju, takav kompromis znači svrstavanje na stranu Sotone.

4. Crkva može izići kao pobjednik u velikom sukobu samo ako ostane vjerna Božjem otkrivenju u Isusu Kristu i u Božjoj svetoj Riječi.

DRUGI DIO: Tumačenje

Kompromis

U različitim društvenim kontekstima, kao što su obiteljski život i politika, kompromis se smatra prihvatljivim, a u mnogim situacijama čak i poželjnim. Uopćeno govoreći, riječ "kompromis" znači postizanje sporazuma, donošenje srednjeg rješenja između interesa dviju ili više strana. Ključ takvog sporazuma leži u "ustupku": svaka strana mora nešto ustupiti kako bi obje ili sve strane mogle nastaviti živjeti zajedno. U nekim slučajevima svaka strana pravi kompromis jer nitko nema snage da uvjeri ili nadvlada drugu stranu silom. U drugim slučajevima stranke prave kompromis jednostavno zato što žele živjeti zajedno kao susjedi, ili kao obitelj, u ljubavi ili uzajamnom poštovanju.

U ovakvoj perspektivi kompromis svakako ima pozitivno značenje jer se javlja kao rješenje sukoba i kao prilika za miran suživot. Ove vrste kompromisa uobičajene su u našem svakidašnjem životu i uključuju pregovore ili snošljivost. Međutim, kompromis se općenito doživljava kao negativna pojava, koja podrazumijeva gubitak vrijednosti, načela, istine ili kvalitete. Kompromitirana medicina, imunološki sustav, nacionalni identitet, obrazovanje, moral, ugled, žrtva ili vojni položaj nepoželjni su i neprihvatljivi kompromisi jer ugrožavaju naš način života ili postojanja.

A kada je Bog u pitanju? Zar nije mogao postići kompromis s pobunjenim anđelima ili s palim ljudima kako bi izbjegao rat na Nebu i dopustio da svi mirno žive? Zar nije mogao bar tolerirati protivničku stranu? Ako je suprotna strana željela neovisnost ili autonomiju, zar Bog nije mogao udovoljiti ovom zahtjevu? Zar nije mogao pobunjenicima jednostavno dati neko mjesto u svemiru gdje bi mogli živjeti sami umjesto da budu uništeni?

Odgovor je složen. Nekoliko točaka, međutim, može nam pomoći da to razjasnimo.

Kod Boga nema kompromisa

Prvo, postoji velika razlika između naših svakidašnjih dogovora i kompromisa koji je Lucifer želio postići. Bog nas je stvorio sa slobodom da se izrazimo, da komuniciramo i dogovaramo se s drugima u ljubavi i pravednosti. Međutim, postoje neka fizička i moralna ograničenja koja se ne smiju ugroziti jer te granice čine temelj našeg postojanja. Ovaj se temelj sastoji od istina da je Bog naš Stvoritelj, naš Održavatelj, naš Zakonodavac (i kao takav otkriva kako trebamo živjeti da bismo bili sretni), kao i naš Kralj. Bog je Izvor našeg života. Mi jednostavno ne možemo postojati bez Njega. Lucifer je želio promijeniti upravo ovaj temelj. On je doveo u pitanje Božji karakter, vlast i autoritet i tvrdio da su ljudi bogovi (Postanak 3,4), da postoje sami po sebi i da mogu stvoriti vlastita mjerila za život i sreću.

Drugo, i usko povezano s gornjom točkom, jest narav grijeha. Grijeh nije samo gajenje suprotnog mišljenja. Grijeh je svjesna i namjerna pobuna protiv Boga i odbacivanje Božje tvrdnje da je On jedini Stvoritelj, Održavatelj, Zakonodavac i Kralj. Grijeh ne trpi postojanje takvog Boga. Osnovna težnja grijeha jest da se Bog zbaci s Njegovog prijestolja i da grijeh zavlada. Đavao, međutim, nudi kompromis. On je spreman odreći se svojeg poziva na potpuno odbacivanje postojanja Boga tako da on, Lucifer, također bude i priznat kao bog. Bog, s druge strane, ne daje prostor za takav kompromis ili pregovore s grijehom. Kakve On ustupke može napraviti? Da kaže da On nije Stvoritelj? Da nije Održavatelj? Da kaže da nije Izvor života i mjerilo sreće i morala? Da kaže da anđeli i ljudi mogu živjeti bez Njega? Bilo što od navedenog bila bi laž. Dok bi kompromis bio trijumf za đavla, za Boga bi značio poraz.

Treće, a u uskoj vezi s prvim dvjema točkama, gore opisana situacija ne odnosi se samo na istinu i čast, već je to konačno pitanje života i smrti. Zamislimo na trenutak da smo Adam i Eva. Nalazimo se u okruženju u kojem nam Sotona i Bog objašnjavaju svoja stajališta prije pada u grijeh. Sotona tvrdi da nam Bog laže, da smo neovisni, da smo bogovi i da smo besmrtni. Štoviše, on tvrdi da možemo odbaciti Božje tvrdnje i da nećemo umrijeti (Postanak 3,4) jer u sebi sadržimo život, izvorni i nedovoljno otkriven. Dalje, Sotona optužuje Boga za tvrdnju da je On izvor i mjerilo života samo da bi nama upravljao. Ova Božja tvrdnja za Sotonu je diktatura, autokracija, zloupotreba, obmana i nepravda. Prema Sotoni, činjenica da Bog ne želi učiniti kompromis potvrđuje Sotonine navode. Zato nas Sotona poziva da odbacimo Božje “laži” i “zloupotrebe” i iskusimo novu svijest i neovisnost u kojoj ćemo otkriti i uživati u svojem beskonačnom i vječnom božanskom potencijalu. Ali nisu li ovo samo optužbe i spekulacije? Zar nismo u opasnosti da umremo ili ne-

stanemo ako se odvojimo od Boga? Vrijedi li pokušati samo da bismo iskustveno dokazali teoriju? Lucifer je sigurno mislio da vrijedi riskirati.

Bog nam, s druge strane, govori da je On jedini Stvoritelj i Održavatelj te da mi ne možemo postojati bez Njega. On nam kaže da ćemo, ako Mu ne vjerujemo, ako odbacimo Njega i Njegove tvrdnje, ako se odvojimo od Njega, Izvora života, umrijeti, odnosno nestati. Bog nam objašnjava da ovaj ishod nije puka spekulacija, već činjenica, jer je On naš Stvoritelj. Nismo se sami stvorili, i nismo vječni.

Ova činjenica, zasnovana na Njegovoj Riječi, mora biti dovoljna da Mu vjerujemo. Međutim, Bog ističe da Njegove tvrdnje dokazuje naš prošli i sadašnji život: drugim riječima, dokle god smo Mu vjerovali i živjeli s Njim, bili smo sretni. Cijeli svemir funkcionirao je bez trzavica i nitko nije umro. Bog nam dalje objašnjava da On ne može praviti kompromis ne samo zato što je u pravu, već zato što ćemo, ako se On odrekne svojeg prijestolja, svi mi i cijeli svemir nestati jer je On jedini Hranitelj ili Održavatelj postojanja i života. Zato nas Bog poziva da Mu vjerujemo, da ostanemo s Njim i da živimo sretno s Njim zauvijek.

Da ste bili svjedok takve rasprave, komu biste vjerovali?

Četvrto, na nesreću čovječanstva, naši praroditelji prihvatili su Luciferove laži. Je li sve to bilo vrijedno rizika? Ne. Izbor naših praroditelja pretvorio se u tragediju za njih i za čitav ljudski rod. Štoviše, ovaj zaključak nije puka spekulacija, već je zasnovan na povijesnim i empirijskim dokazima. Umjesto da se osjeća božanstveno i da vječno živi nakon neposlušnosti Božjem zakonu, čovječanstvo se osjećalo prazno, golo, postićeno, slomljenog srca i pokidanih veza (Postanak 3,7.8). Ljudska vrsta počela je patiti i umirati. Međutim, Lucifer nije zaustavio svoje optužbe protiv Božje vladavine; predložio je nove kompromise. On je tvrdio da je njegova takozvana teorija točna budući da Adam i Eva nisu umrli odmah nakon neposlušnosti Bogu. Mi smo besmrtni, tvrdio je sada, jer imamo besmrtnu dušu koja nakon smrti odlazi u duhovnu, eteričnu sferu. Tragično, većina ljudi je upala u zamku vjerovanja u tu laž. Lucifer je sada počeo pozivati Boga i čovječanstvo da prihvate činjenicu o postojanju grijeha i smrti kao novo normalno. U mnogim nebiblijskim religijama koje su se pojavljivale kroz ljudsku povijest, Sotona je nudio nove definicije i nova objašnjenja patnje i smrti kako bi zaobišao njihovu sveprisutnost koja neprestano podriiva njegove laži.

Peto, Bog je ostao vjeran sebi. Objasnio je da su Adam i Eva ostali živi nakon što su Ga odbacili ne zato što je Sotona bio u pravu kada je tvrdio da smo besmrtni niti zato što je Bog napravio kompromis. Naprotiv, Adam i Eva nisu umrli zato što Bog u svojoj vječnoj ljubavi prema čovječanstvu ima plan spasenja, koji se počeo ostvarivati čim su ljudi

pali u grijeh. Prema ovom planu, Bog nam je umjesto kompromisa dao novu priliku da se spasimo, živimo i ostanemo s Njim. Ipak, ova nova prilika i spasenje nisu bili proizvod kompromisa. Ne smijemo brkati kompromis s Božjim strpljenjem, ljubavlju i milošću. Umjesto toga, spasenje i nova prilika za život izviru iz Božje žrtve.

Upravo zato što Bog nije pristajao na kompromis, odlučio se na žrtvu. Međutim, On nije žrtvovao nas. Umjesto toga, žrtvovao je vlastiti život. Da je kompromis bio moguć, On ne bi morao umrijeti za nas. Ali pošto nije napravio kompromis, On je radije umro umjesto nas da bi obranio svoju istinu, da bi pokazao svoju ljubav i pravednost i da bi nas spasio od krivnje i sile grijeha. Štoviše, On nije pravio kompromise jer je znao posljedice kompromisa: patnju, bijedu i smrt cijelog čovječanstva i svemira.

Zbog istih razloga ni Božji pravi narod ne pravi ustupke. Istina, tradicionalno kršćanstvo je iskrivilo otkrivenje Božje istine u Svetom pismu. Međutim, Bog je radio na obnavljanju svoje istine kako bi mogao spasiti što više ljudi. Zato Njegova vjerna Crkva ostatka surađuje s Njim kako bi pomogla u širenju Njegove istine odsjajući Njegovo svjetlo.

TREĆI DIO: Primjena

1. Prema kojem kriteriju ili kriterijima vaša kultura utvrđuje što je istina? Koji su izvori istine u vašem društvu, religiji ili kulturi? Na koji način, ako ga ima, vaše društvo ili kultura gleda na Bibliju kao na izvor istine o podrijetlu, značenju, smjeru i sudbini našeg svijeta?

2. Kako možete prenijeti drugima naše adventističko razumijevanje Svetog pisma kao glavnog pouzdanog izvora istine? Kako nam ovo razumijevanje Svetog pisma pomaže da razvijemo ispravan pogled na svijet i spasenje?

3. Razmislite o svojem životu. Mislite li da u vašem životu postoje područja koja su posljedica iskrivljanja Božje istine? Ako postoje, što je to? Kako možete popraviti ovo stanje?

Zastupanje istine

PRVI DIO: Pregled

Ključni tekst: Ivan 3,14.15.

Temelj proučavanja: Ivan 14,6; Juda 3,4; Postanak 2,10; 1. Ivanova 1,7; Ivan 3,14.15; Hebrejima 11,6; Djela 4,12; Matej 10,18-20; Otkrivenje 1,9.

Uvod: Prve i srednjovjekovne vjerne kršćane krasila je ne samo njihova osobna vjernost Bogu i Njegovoj Riječi, već i javno stajalište koji su zauzeli u objavljivanju načela Božjeg kraljevstva i spasenja. Ovog tjedna nastavljamo pratiti ustrajavanje Crkve na strani Boga u velikom sukobu tijekom Srednjeg vijeka i reformacije. Prvi reformatori i crkveni vođe crpili su nadahnuće iz primjera Krista i apostola, kao i od mučenika poput Polikarpa.

Međutim, ovo doba reformi nije običan progon, nego proročko razdoblje od 1.260 godina, koje se proteže od 538. do 1798. godine. Poput drugih proročkih razdoblja progona, ovo doba također ukazuje na činjenicu da je vrijeme progona ograničeno i da u konačnici Bog upravlja svim događajima.

Tijekom ovog razdoblja brojni kršćani, kao što su valdenzi, Wycliffe i Hus, ne samo da su trpjeli progon od strane Božjih neprijatelja, već su krenuli u ofenzivu protiv sila duhovne tame. Oružje njihove ofenzive nije proizišlo iz njihove vlastite snage, vizije ili mudrosti, niti su ovi branitelji vjere krenuli u napad na sile zla lukavo osmišljenom vojnom strategijom. Umjesto toga, misija pravih kršćana i tajna njihove moći bila je u njihovom otkrivanju Božje riječi, ljubavi prema njoj i njezinom objavljivanju, bez obzira na cijenu.

Rad reformatora postigao je dva rezultata za čovječanstvo i za Boga. Prvi rezultat bio je spoznaja da Božja ljubav, kako je otkrivena u Njegovoj Riječi, preobražava život Njegovog naroda i daje mu nadu u dolazak Božjeg kraljevstva. Njihov drugi rezultat bio je objavljivanje svijetu biblijske istine kao opravdanje Božje naravi i karaktera, koje su sile zla ocrnjivale u velikom ratu u svemiru. Tada kao i sada, duhovna tama se povlači pred objavljivanjem Božje riječi koja obasjava svijet nadom i ljubavlju.

Teme pouke: Ovo tjedna pouka naglašava tri glavne teme:

1. Progon koji je srednjovjekovna crkva vodila protiv kršćana koji vjeruju u Bibliju trajao je tijekom ograničenog proročkog razdoblja koje je Bog nadzirao, kao što je Sveto pismo i proreklo.

2. Valdenzi, Wycliffe i Hus pokazuju što znači stati na Božju stranu svjedočeći i objavljujući Božju riječ u najmračnijim vremenima velikog sukoba.

3. Božja riječ je naš najveći izvor nade i moći, koja nam omogućava da živimo i stojimo na Božjoj strani.

DRUGI DIO: Tumačenje

Korijen progona

Crkveni povjesničari obično svrstavaju uzroke ranog kršćanskog progona prema sljedećim kategorijama:

◆ Materijalni (npr. vjernikovo ispovijedanje vjere često je ograničavalo njegovu novčanu razmjenu s mjesnim i regionalnim trgovcima; vidi Djela 19,23-27);

◆ Društveni (npr. kršćani su odbili sudjelovati u nemoralu);

◆ Politički (npr. kršćani su proglašavani žrtvenim jarcima u rješavanju političkih problema);

◆ Vjerski (npr. kršćanska vjerovanja, život i rast doživljavani su kao prijetnja opstanku vladajuće religije).

Osnovni uzrok svih ovih progona bio je Sotona. Koji je bio njegov motiv za napad na kršćane u ratu protiv Krista? Nije li Sotona, na kraju krajeva, taj koji je prvobitno optužio Boga za strahovladu, tlačjenje i ograničavanje slobode? Zašto bi Sotona sada postao krajnji uzročnik progona i tlačenja?

Možemo pretpostaviti dva moguća razloga. Prvo, Lucifer je izgradio čitavu svoju pobunu i svoj prijedlog novog svjetskog poretka na lažima, velikim neistinama i neosnovanim i pogubnim optužbama protiv Boga, Božjeg karaktera, Njegovog položaja i Njegove vladavine (Ivan 8,44). Kao lažljivac, Sotona je iskrivio stvarnost ne samo u očima drugih; i na njega samoga su utjecale laži koje je objavljivao već samim činom laganja. Prijevara izobličuje samu osnovu osobe. Koliko brzo laž postaje vladajuća sila u čovjeku, pokušavajući se nametnuti kao istina protivno glasu razuma i savjesti!

Iako laž postoji samo u ljudskom umu, ona vlada nečijim postupcima i ponašanjem. Dakle, laž izaziva katastrofalna izobličenja nečijeg doživljaja vanjske stvarnosti. Do ovog izobličenja stvarnosti dolazi zato što laž prirodno ne može opstati; ne odgovara stvarnosti i stoga želi stvarnost uskladiti sa svojim tvrdnjama. U suprotnom, suočavanje s istinom jedno-

stavno bi odbacilo laž. Stoga se laž treba stalno prisiljavati na postojanje.

Svaki pokušaj ispitivanja istine prijetnja je za opstanak laži, pa će onaj tko prihvati laž suzbiti svaki pokušaj traganja za istinom. Zato je zla narav Lucifera, izobličena njegovim vlastitim lažima, sada nastojala spriječiti svaki pokušaj Božjeg naroda da primi, otkrije, živi i objavi istinu.

Drugo, nema slobode bez Boga. Sam Bog je slobodan. On nas je stvorio na svoju sliku, slobodne, a samim tim i moralne i pune ljubavi. Bog nas nije samo stvorio slobodnima; kao naš Održavatelj, On je mjerilo i održavatelj naše slobode. Ne možemo imati pravu slobodu bez Boga. Svaki pokušaj uspostavljanja potpune neovisnosti odvojeno od Boga, kao što je želio Lucifer, značio bi lišavanje Boga Njegove uloge Stvoritelja i Održavatelja. Dalje, takav pothvat bio bi svrgavanje Njega s prijestolja. Dakle, da bi postigao potpunu neovisnost, Lucifer je pokrenuo pobunu protiv Boga. Međutim, Lucifer je ubrzo shvatio da će, da bi sačuvao svoju neovisnost, stalno morati potiskivati postojanje Boga, koji je po definiciji Stvoritelj i Održavatelj. I ne samo to, Lucifer će morati i potisnuti svaku želju, u sebi i drugima, da se vrati Bogu i načelima Njegovog kraljevstva. Zato će Lucifer morati ugušiti svaki spomen o postojanju Boga. Stoga, pošto Božji narod svjedoči o Božjem postojanju i obožava Ga kao svojeg Stvoritelja, Sotona nije mogao dopustiti daljnje postojanje Božjeg naroda jer bi to značilo priznavanje sloma njegovih teorija, odnosno dokaz da nema slobode izvan Boga i Njegovog poretka.

Valdenzi, franjevci i Sveto pismo

Na početku drugog tisućljeća Rimokatolička crkva postala je strašni, centralizirani i hijerarhijski gigant Europe. To je također bila duboko pokvarena ustanova. Članovi Crkve nisu mogli previdjeti ovaj razvoj događaja. Osjećali su potrebu da utvrde uzroke crkvene pokvarenosti i da predlože rješenja. Ovaj proces rezultirao je brojnim redovničkim redovima, uključujući i prosjačke.

Početkom 13. stoljeća Franjo Asiški (1181.—1226.), prilično posvjetoavljeni sin iz bogate obitelji, doživio je mistično iskustvo preobraćenja nakon kojeg se odrekao imovine koju je imao i izjavio da namjerava oponašati Kristovo siromaštvo koliko je moguće. Franjo je osnovao red franjevaca koji je naglašavao siromaštvo kao vrlinu. Franjevci su bili poznati po uličnom propovijedanju. Godine 1209. Franjo je tražio službeno priznanje svojeg reda od pape Inocenta III., koji je bio na vlasti od 1198. do 1216. Nakon početnog oklijevanja, papa je udovoljio Franjinom zahtjevu 1210. Franjo je osnovao i ženski red, red sv. Klare, kao i Treći red, sastavljen od laika.

Samo nekoliko desetljeća ranije, krajem 12. stoljeća, Petar Valdo, uspješan poslovni čovjek iz jugoistočne Francuske, također je doživio preobraćenje, odrekao se svojeg bogatstva i propovijedao dobrovoljno siromaštvo. Također je osnovao red za siromašne i molio papu za odobrenje. Iako je papa Aleksandar III., koji je predsjedao od 1159. do 1181., u početku prihvatio Valdov zavjet siromaštva, njegov nasljednik, papa Lucije III., koji je sjedio na papskoj stolici od 1181. do 1185. godine, osudio je Valda i njegov pokret, valdenze, kao heretike i zabranio im da propovijedaju. Što je još gore, u idućih nekoliko stotina godina Rimokatolička crkva je pokrenula užasne progone protiv valdenza koji su zamalo doveli do njihovog nestanka.

Dakle, razmotrimo sličnosti između ovih dvaju pokreta za buđenje i vjerskih redova, koji su se pojavili otprilike u isto vrijeme u povijesti. Osnivači obaju pokreta, Franjo Asiški i Petar Valdo, imali su prilično slična iskustva obraćenja. U početku su obojica osnovala svoje redove na sličnim duhovnim pravilima: siromaštvu i uličnom propovijedanju. Obojica su imala slične želje da obnove Crkvu i obojica su se obratila papi za odobrenje njihovih redova. Međutim, ova dva reda imala su bitno različite odnose s papinstvom pa su imali različite sudbine i svršetak. Zahtjev franjevac za papino odobrenje u početku je naišao na oklijevanje, ali je poslije odobren. Nasuprot tomu, Valdov zavjet siromaštva, koji je prvobitno odobrio papa, poslije je ukinut. Franjevci su izrasli u jedan od najutjecajnijih rimokatoličkih redova. (Danas se njegov utjecaj najviše ogleda u činjenici da je sadašnji papa, iako isusovac, odao počast Franji Asiškom usvajanjem njegovog imena.)

S druge strane, valdenzi su bili izloženi jednom od najokrutnijih progona u povijesti, usmjerenog na njihovo istrebljenje.

Ovdje se postavlja pitanje zašto. U čemu je bila razlika između ovih dvaju pokreta? Odgovor je u konačnoj naravi njihove odanosti. Franjevci, koji su vrlo vjerojatno naučili iz Valdovog iskustva, opredijelili su se za konačnu odanost papi. To jest, franjevci su priznali papinstvo kao krajnji duhovni i vremenski autoritet na Zemlji i zavjetovali se da će bezuvjetno podržavati njegov autoritet u pitanjima doktrine i prakse.

Valdenzi su, s druge strane, vjerovali da konačni autoritet za naš život i nauk izvire iz Božjeg Svetog pisma. Stoga su Sveto pismo stavili u središte svojeg proučavanja, propovijedanja i življenja. Tako su valdenzi ubrzo otkrili i odbacili sve veći broj laži i kompromisa Rimokatoličke crkve, kao što su:

- ◆ štovanje svetaca,
- ◆ većina od sedam katoličkih sakramenata,
- ◆ pojam transspostancijacije,

- ◆ ispovijedanje grijeha “na uho” svećenicima,
- ◆ praksa krštenja novorođenčadi,
- ◆ prodaja oprosta,
- ◆ doktrina o čistilištu,
- ◆ molitve za umrle.

Umjesto toga, valdenzi su ispovijedali da je Bog jedini Stvoritelj i Spasitelj. Također su ispovijedali da je Krist jedini Posrednik, davatelj milosti i jedini koji oprašta grijeh. Oni su naučavali da bogoslužje nije ograničeno na prostor rimokatoličkih crkava, već da se može služiti Bogu na bilo kojem mjestu.

Valdenzi za života nisu primili nagradu za svoju vjernost, ali njihove ideje i njihova hrabrost u zalaganju za Božju riječ protiv kompromisa i đavoljih laži ubrzo su nadahnule jutarnje zvijezde reformacije, Johna Wycliffea i Jana Husa, kao i ostatak pokreta reformacije od 16. stoljeća. Nepoštovani od čovječanstva, ovi reformatori bit će počašćeni od samog Krista o Njegovom slavnom povratku. Kao dio svojeg trajnog naslijeđa vjere, valdenzi su nam ostavili u baštinu svoje nepokolebljivo povjerenje u autoritet Svetoga pisma. Oni su razumjeli da uspjeh kršćanstva nije u urođenoj genijalnosti ili lukavstvu njegovih članova, već u njihovom svjedočenju drugima onoga što je Krist učinio i u ukazivanju na Božju riječ kao izvor božanskog otkrivenja i spasenja. Zato su reformatori jednostavno slijedili opomenu apostola Pavla: “Propovijedaj Radosnu vijest! Budi spreman ispuniti svoj zadatak i kada ti odgovara i kada ti ne odgovara!” (2. Timoteju 4,2 — Suvremeni hrvatski prijevod) Za sobom su širili Biblije ili dijelove Svete knjige i postizali uspjehe uz pomoć Duha Svetoga.

Valdenze je u ovom djelu pokretalo osnovno i veliko načelo *sola Scriptura*, to jest da je Sveto pismo Božja riječ, da Biblija upućuje Božju poruku svim ljudima, da je sama po sebi dovoljna i da je razumljiva svim svojim čitateljima. Upravo je ovo etičko stajalište poslije dalo poticaj naravi, misiji, jedinstvu i životu adventnog pokreta u 19. stoljeću.

TREĆI DIO: Primjena

1. Valdenzi su širili Božju riječ u vrijeme progona. Možda ste, kao i oni, u okruženju koje vas progoni. Ili možda trenutačno uživate u okolnostima vjerske snošljivosti i mira. U svakom slučaju, kako možete širiti Božju riječ u okolnostima u kojima živite?

2. Razvijte plan u tri točke koji će vam pomoći da budete na Božjoj strani u vremenima progona. Iznosite svoj plan svojoj obitelji ili članovima razreda u subotnjoj školi.

Vjera usprkos avim nepovoljnim izgledima

PRVI DIO: Pregled

Ključni tekst: Psalam 119,11.

Temelj proučavanja: Psalam 119,162; 2. Petrova 1,20-21; Ivan 16,13-14; Efežanima 2,8-9; Rimljanima 3,23-31; Rimljanima 5,8-10; Rimljanima 6,22.23.

Uvod: U proučavanju ovoga tjedna ističu se tri središnja načela koja karakteriziraju veliki sukob:

- (1) Božji karakter je ljubav i pravednost.
- (2) Jedini put spasenja utemeljen je na Njegovoj ljubavi i pravednosti.
- (3) Prva dva načela izviru iz samo jednog izvora: Božjeg otkrivenja u Isusu Kristu i Svetom pismu.

Tijekom Srednjeg vijeka činilo se da su ova tri načela zauvijek obavijena đavolskom tamom i da ih nikada nitko više neće podržati ili uzdići. Međutim, Bog je pozvao nekoliko velikih ratnika, reformatora, da ustanu usred bojnog polja i još jednom podignu zastavu Božje istine. Ovih ratnika bilo je malo. Ipak, manjak reformatora trebao je pokazati da pokret nije ljudski, već božanski po svojem nastanku kao i po svojem djelovanju: da mi koji smo na Božjoj strani u velikom sukobu ne dobivamo bitku svojom mudrošću ili snagom. Naprotiv, u velikom sukobu pobjeđujemo samo ako svjedočimo ono što objavljuje Božja riječ i što sila Božje milosti može učiniti i čini za nas i u nama. Reformatori su shvatili da je njihova misija da proglaše pet velikih “samo” (*sola*):

- ◆ *sola Scriptura* (“samo Sveto pismo”),
- ◆ *sola gratia* (spasenje “samo milošću”),
- ◆ *sola fide* (spasenje “samo vjerom”),
- ◆ *solus* ili *solo Christus* (“samo Krist”),
- ◆ *soli Deo gloria* (“slava samo Bogu”).

Teme pouke: Ovo tjedna pouka istražuje dvije glavne teme:

1. Biti na Božjoj strani u velikom sukobu znači pokazivati nepokolebljivu vjeru u Sveto pismo kao jedinu objavu Božjeg karaktera i ljubavi prema nama.

2. Biti na Božjoj strani u velikom sukobu također znači pokazivati nepokolebljivu vjeru u Božju milost kao jedini izvor i put spasenja.

DRUGI DIO: Tumačenje

Sola Scriptura, sola gratia, sola fide

Zašto je protestantsko načelo *sola Scriptura* toliko važno za veliki sukob? Kako je to povezano sa spasenjem i s drugim protestantskim "samo", posebno sa *sola gratia* i *sola fide*? (Napomena: u skladu s Efežanima 2,8, u ovom komentaru promatramo *sola gratia* i *sola fide* kao jedinstveno načelo.)

Kao što smo vidjeli, veliki sukob započeo je na Nebu Luciferovom lažnom optužbom da je Bog zao i da je Njegova vladavina diktatorska. Nakon toga se veliki sukob preselio na Zemlju, kada je Lucifer prevario naše praroditelje da povjeruju da jesu ili da bi mogli postati bogovi. U svakoj fazi ljudske povijesti davao je radio s neumornom zlobom da ocrni Božji karakter, planove, vladavinu i Zakon. Bog je odgovorio otkrivajući sebe čovječanstvu. Bog nam se otkriva na više načina: kroz prirodu, povijest, ljudsku narav i našu svijest. Ovo božansko otkrivenje obično se naziva općim otkrivenjem. Međutim, opće otkrivenje nije posebno jer nije pretočeno izravno u riječi. Osim toga, grijeh je proizveo značajne promjene u prirodi, povijesti, ljudskoj naravi, moralu, ljudskom razmišljanju i našem doživljaju stvarnosti, što stavlja izazove pred naše uvažavanje i razumijevanje općeg otkrivenja.

Iz ovih razloga Bog se otkriva prvenstveno kroz posebno otkrivenje. Posebno otkrivenje znači da se Bog otkriva osobno i riječima. U njemu možemo upoznati i razumjeti Božji karakter, Njegovu Osobu, Njegove planove, Njegovu vlast nad ljudskom poviješću i Njegova načela djelovanja i vladavine. Prije pada u grijeh, Božje posebno otkrivenje očitovalo se kroz Njegov osobni odnos i razgovore s Adamom i Evom. Nakon pada Bog nije napustio čovječanstvo, iako je grijeh ozbiljno izmijenio Njegov odnos s ljudima. On se nastavio osobno otkrivati Adamu, Evi i ostatku čovječanstva na različite načine kao što su teofanija (bogoavljenje u različitim oblicima) ili proročka iskustva (snovi i viđenja).

Tisućama godina Bog je radio preko patrijarha i proroka da bi se suprotstavio Sotoninim lažima, ali i, što je još važnije, da bi pozvao čovječanstvo da Ga ispravno razumije, da Mu vjeruje i prihvati Njegov plan spasenja. Ipak, Bog se nije zaustavio na ovom obliku posrednog otkrivenja. Bog Sin, druga Osoba Trojedinog Boga, postao je ljudsko biće da bi Bog bio s nama osobno (Ivan 1,1-3.14) i osobno nam pokazao svoju ljubav. Da bi nas spasio, Bog je uzeo na sebe krivnju za naš grijeh postavši grijehom za nas da bismo mi postali pravednost Božja u Njemu

(2. Korinćanima 5,21). Isus Krist, utjelovljeni Bog, bio je vrhunac Božjeg posebnog i osobnog otkrivenja čovječanstvu, pa čak i cijelom svemiru (Hebrejima 1,1-3). Preko Isusa — u Njegovom utjelovljenju, životu, službi, požrtvovnoj smrti i uskrsnuću — Bog je u potpunosti otkrio svoj karakter ljubavi i pravednosti, kao i svoju stvaralačku i spasonosnu moć. Nakon Kristovog uzašašća Bog je nastavio svoje proročko otkrivenje prisutnošću i djelovanjem Duha Svetoga.

Međutim, Božje posebno otkrivenje ne zaustavlja se na ovim povijesnim božanskim objavama. Preko procesa nadahnuća, Bog je djelovao izravno na proroke i apostole i preko njih (Efežanima 2,20) da bi zabilježio svoje posebno božansko otkrivenje kako bi se ono objavilo i otkrilo cijelom svijetu (2. Timoteju 3,16; Matej 28,20). Ovaj zapis o Božjem otkrivenju je Sveto pismo, koje se sastoji od Starog i Novog zavjeta, a usmjereno je na Božje otkrivenje u Kristu (Ivan 5,39.40; Luka 24,27).

Sveto pismo je stoga sastavni dio Božjeg posebnog otkrivenja koje, kao Božja riječ, nosi istinski pečat Božjeg autoriteta. Preko Svetog pisma Bog želi da svi ljudi spoznaju tko je On i što je učinio i čini za njihovo spasenje.

Napadi

Sotona upotrebljava nekoliko strategija da potkopa Božje posebno otkrivenje. Jedna takva strategija jest da čovječanstvo navede da sumnja u ono što je Bog otkrio u svojoj Riječi. Međutim, budući da Božja riječ stalno dokazuje svoju vjerodostojnost, davao se preusmjerio na svoju glavnu strategiju: da Sveto pismo učini ovisnim o ljudskom tumačenju i predajama. Ova promjena dogodila se u sredini Božjeg naroda u vrijeme Starog zavjeta. Tako su u novozavjetnim vremenima neki od njih teško prihvaćali Isusa ne zato što je Sveto pismo bilo nejasno, već zato što su Božju riječ provlačili kroz sito vlastitih predaja (Marko 7,1-13). Tako je davao postigao svoj trostruki cilj: da “ostave zapovijedi Božje”, da “ukinu Božju zapovijed” i da “ukinu Božju riječ svojom predajom” (Marko 7,1-13).

U početku, kao i kod Hebreja, predaja može imati dobre namjere. Ipak, ako se pažljivo ne vodi biblijskim načelima, predaja na kraju dovodi do biti grijeha — uklanjanja Božjeg autoriteta, pokušaja da Njime upravljamo i uspostavljanja ljudske vlasti nad Bogom, Njegovim kraljevstvom i Njegovim otkrivenjem. Uzdizanje predaje iznad Božje riječi ruši svrhu i smisao Božjeg posebnog otkrivenja, a to je da otkrije Njegov pravi karakter, namjere i planove i da otkrije put otkupljenja.

Umjesto Božje ljubavi i spasenja milošću, ljudi se uče da slijede vjerske vođe i težak put spasenja (Matej 23,4).

Baš kao što je učinio Krist, prvi su kršćani odbacili predaju i tumačili Sveto pismo sukladno njegovoj namjeri (Ivan 5,39-40; Luka 24,25-27; Djela 2,14-32). Poslije su, međutim, kršćani slijedili primjer judaizma i razvili svoje vlastito tumačenje Svetoga pisma zasnovano na različitim kulturnim, političkim ili filozofskim pretpostavkama. U Lutherovo vrijeme Sveto pismo i njegovo tumačenje bili su čvrsto u rukama crkvenih učitelja. Prema ovim autoritetima, Biblija je previše božanska i sveta da bi je tumačili “obični” ljudi. Baš kao što su pisari činili u Isusove dane, rimokatoličko svećenstvo i teolozi, pod krinkom očuvanja identiteta i jedinstva Crkve, tvrdili su da ne mogu svi čitati i razumjeti Bibliju. Njihovo uskraćivanje Pisma narodu imalo je za ishod nedostatak istinskog znanja o Bogu i nedostatak duhovnosti, sa strašnim posljedicama. Tako je odsutnost biblijske istine dovela do masovnog bujanja grijeha; ubrzo je Crkva tvrdila da ima vlast upravljati Bogom, Njegovim kraljevstvom i Njegovim putem spasenja. Zbog ovakvih kretanja Crkva je, poput starih židovskih vođa, nametnula “novi” put spasenja — djelima. Prema ovom nauku ljudi se spašavaju od strane Crkve i preko Crkve, čineći ono što im Crkva kaže. Tako se nauk Crkve pretvorio u poštovanje hijerarhije i sakramenata, dok se nauk o spasenju pretvorio u prihvaćanje pokajanja i oprosta. Bogu je uskraćeno upravo ono sredstvo koje je stvorio da izravno dopre do svih ljudi, a to je Sveto pismo.

Uspostavljanjem načela *sola Scriptura*, protestantski reformatori ustali su protiv ove demonske strategije koja je djelovala unutar Crkve. Reformatori su tvrdili da je Sveto pismo jedini oblik posebnog otkrivenja koje je Bog dao Crkvi u to vrijeme i da ljudima treba dopustiti da neposredno slušaju Boga čitajući Bibliju. *Sola Scriptura* ne znači da su protestantski reformatori isključili bilo koji drugi oblik znanja kao što su razum, umjetnost ili iskustvo. Ono što su reformatori mislili pod *sola Scriptura* jest da je Sveto pismo Božje vjerodostojno otkrivenje koje oblikuje naš pogled na svijet govoreći nam tko je On, što je učinio, tko smo mi i što se dogodilo kad su naši praroditelji sagriješili. Nadalje, Sveto pismo otkriva kako nas Bog spašava i što očekuje od nas. Dakle, autoritet Svetog pisma je iznad autoriteta Crkve i iznad bilo kojeg drugog ljudskog autoriteta ili oblika znanja. Božja je riječ stvorila Crkvu, a ne obrnuto.

Načelo *sola Scriptura* izravno je i neodvojivo povezano s uspostavljanjem drugog načela, *sola gratia / sola fide*. Kada je Martin Luther čitao Bibliju bez filtra predaje, otkrio je u njoj istinski Božji karakter i Njegov pravi put spasenja. U Svetom pismu protestanti su otkrili središnju poruku koju je Bog želio priopćiti čovječanstvu usred velikog sukoba: naš Bog je Bog ljubavi i pravednosti, a ne tiranin. Čak i kada smo se

pobunili protiv Njega, On je umro umjesto nas. On nam je ponudio dar svoje pravednosti da bismo bili vraćeni u Njegovo kraljevstvo kad ovaj dar prihvatimo vjerom.

Napad liberalne teologije

Nažalost, u posljednjih nekoliko stoljeća i sam protestantizam će preplaviti još jedna đavolja strategija raskidanja Božjeg odnosa s čovječanstvom. Liberalni protestanti nisu zabranili ljudima da sami čitaju Sveto pismo. Umjesto toga, ovi liberalni mislioci reinterpreterali su definiciju i narav Svetog pisma.

Za njih Biblija više nije bila božansko posebno otkrivenje, već samo proizvod evolucije ljudskog uma, kulture i morala. Dakle, Sveto pismo nije Božja riječ čovječanstvu, već puke ljudske riječi, mašta ili razmišljanje o Bogu, koji su proizašli iz prirodnog ili povijesnog okruženja ljudi. Stoga, prema liberalnom protestantizmu, izravno, prirodno, doslovno i pobožno čitanje Svetoga pisma kao Božje riječi jednostavno je pogrešno. Umjesto toga, Sveto pismo moramo čitati na isti način i s istom metodologijom kao kada čitamo djela iz književnosti, povijesti, kulture ili filozofije.

Posljedično, umjesto tradicionalne protestantske povijesno-gramatičke metode čitanja Svetoga pisma, pristaše liberalne protestantske teologije nametnule su Svetom pismu povijesno-kritičku metodu biblijskog tumačenja. Protestantsko načelo *sola Scriptura* je odbačeno budući da, prema ovom novom smjeru razmišljanja, Sveto pismo više nije jedini vjerodostojni izvor Božjeg posebnog otkrivenja. Umjesto toga, Biblija je postala samo jedan od mnogih povijesnih ili monumentalnih dokumenata koje je stvorilo čovječanstvo. Štoviše, urušilo se i načelo *sola gratia / sola fide* jer su i Sveto pismo i put spasenja postali proizvod ljudskog duha i moralnih i vjerskih pregnuća. Osim toga, suprotno Svetom pismu (Djela 4,12), Krist je samo jedan od mnogih putova spasenja. Tragično, ovaj pogled na Sveto pismo i ova metoda biblijskog tumačenja postali su dominantni u svim kršćanskim denominacijama.

Kao Božjoj Crkvi ostatka posljednjeg vremena, adventistima sedmoga dana Bog je još jednom povjerio misiju da proglase temeljna biblijska načela *sola Scriptura*, *sola gratia* i *sola fide*.

TREĆI DIO: Primjena

1. Razmišljajte o pet “samo” (*sola*) protestantskih reformatora. Koliko je to važno za vaš život? Koliko su važni i za religije i kulturu oko vas? Kakav bi doprinos pet “samo” moglo dati društvenoj zajednici u kojoj živite?

2. Kako vaša društvena zajednica i/ili kultura gleda na Sveto pismo? Na koji način po vama podržavanje Svetog pisma u vašem konkretnom vjersko-duhovnom kontekstu utječe na veliki sukob?

3. Kakav je vaš osobni doprinos uzdizanju Svetog pisma u vašoj društvenoj zajednici, kao dijelu velikog sukoba? Kako u svojem vjersko-duhovnom kontekstu možete biti poput Wycliffee, Tyndalea ili Luthera?

Dva svjedoka

PRVI DIO: Pregled

Ključni tekst: Izaija 40,8.

Temelj proučavanja: Otkrivenje 11,2-11; Otkrivenje 12,6.14.15; Zaharija 4,14; Psalam 119,105; Ivan 5,39; Daniel 7,25; Izaija 40,8; Psalam 119,89; Izaija 54,17.

Uvod: Nastavljajući s temom iz prethodnih tjedana, ova se pouka usredotočuje na temeljnu ulogu, autoritet i silu Božje riječi u velikom sukobu. Konkretno, govorit ćemo o Božjoj riječi koju simboliziraju dva svjedoka koji su propovijedali u kostrijeti tijekom proročkog razdoblja od 1.260 godina.

Nakon što je Isus uzašao na Nebo, davao je usmjerio svoje napore i energiju protiv Božje riječi, Svetog pisma i protiv Božjeg naroda. Misija Crkve bila je da svjedoči o Isusu Kristu i Njegovoj Riječi, otkrivenju Božjeg karaktera i volje. U Otkrivenju 11 Božja riječ prikazana je starozavjetnim izrazom “dva svjedoka” (Zaharija 4,14 — “pomazanika”, Varaždinska Biblija). Ova metafora govori o tome da je Božja riječ stalno prisutna i silna jer je božanskog podrijetla, prenošena nadahnućem Duha Svetoga.

Uočljiva je paralela između Isusa i Riječi: na isti način na koji je Isus služio 3,5 godine pod pritiskom i progonom vlastitog naroda koji Ga je trebao prihvatiti, Sveto pismo je služilo svijetu 3,5 proročke godine ili 1.260 doslovnih godina, pod pritiskom ljudi koji su tvrdili da su čuvari Božje riječi. Kao što je Isus, Božja Riječ, umro i uskrsnuo, tako je Sveto pismo, Božja riječ, “umrlo je i uskrsnulo”. Kao što je Isus pobijedio, tako će i Njegova Riječ pobijediti, a pobijedit će i Njegov narod u Njemu i Njegovoj Riječi.

Teme pouke: Ovo tjedna pouka ističe dvije glavne teme:

1. Dva svjedoka iz Otkrivenja 11 simboliziraju Sveto pismo. Dva svjedoka služila su u vrijeme progona, tijekom proročkog razdoblja od 1.260 godina, između 538. i 1798. godine.

2. Na kraju ovog proročkog razdoblja dva svjedoka su umrla i uskrsla, kao što je Isus umro i uskrsnuo, ukazujući na činjenicu da će Bog preko Isusa i Njegove Riječi ostvariti konačnu pobjedu u velikom sukobu.

DRUGI DIO: Tumačenje

Prorokovanje u kostrijeti

Zašto adventisti tvrde da su dva svjedoka, ili Sveto pismo, bila gažena tijekom Srednjeg vijeka? Zar ljudi tog vremena nisu znali za Bibliju? Nisu li katedrale i crkve bile ukrašene biblijskim motivima? Nisu li skolastički filozofi na sveučilištima učili svoje studente iz Biblije? Odgovor na sva ova pitanja je potvrđan. Dakle, zašto tvrditi da je razdoblje od 1.260 godina, između 538. i 1798. godine, bio vrijeme progona, vrijeme kada su dva svjedoka nosila kostrijet, simbol nevolje i poniženja?

Prije nego što odgovorimo, učinimo pitanje još malo složenijim. Neki će možda brzo istaknuti da je Sveto pismo bilo progonojeno i prije 538. godine. Rimljani su se rugali ili gazili Sveto pismo tijekom ranih progona kršćana. Poganski car Dioklecijan (vladao 284.—305. po Kr.) posebno je nastojao uništiti Bibliju određivši da se kršćani moraju odreći svoje svete knjige. Dok većina kršćana nije imala svoje Biblije, neki koji su imali biblijske rukopise predali su ih na javno spaljivanje i oskvrnuće; drugi su opet umrli za svoju vjeru. Na kraju ovog napada Božja riječ izišla je kao poštovani pobjednik. Na kraju 1.260-godišnjeg proročkog razdoblja francuski revolucionari, kao i drugi kasniji diktatorski ateistički i komunistički režimi, također su nastojali uništiti kršćansko Pismo, baš kao što je to učinio car Dioklecijan.

Za razliku od Dioklecijana, međutim, francuski revolucionari nakratko su uspjeli uništiti Sveto pismo na svojem području (Otkrivenje 11,7-9). Doduše, i Dioklecijan i ustanici Francuske revolucije nastojali su ocrniti Božju riječ, ali su ga francuski revolucionari pokušali potpuno uništiti umjesto da mu dopuste da prorokuje u kostrijeti. Osim toga, razdoblje od 1.260 godina, tijekom kojeg su dva svjedoka doživjela poniženje, daleko nadilazi prva dva ili tri stoljeća progona, deset godina progona pod Dioklecijanom ili nekoliko godina Francuske revolucije. Zbog ovih razloga moramo pronaći neko drugo povijesno razdoblje da bismo otkrili značenje Božje riječi koja služi u kostrijeti.

Dakle, da bismo razumjeli kada i kako su dva svjedoka ili Sveto pismo služila u kostrijeti, moramo naglasiti dvije činjenice. Prvo, dva svjedoka služila su tijekom razdoblja od 1.260 godina. Kao što naša pouka detaljno objašnjava, adventisti sedmoga dana razumiju da se ovo razdoblje proteže od 538. do 1798. godine i da obuhvaća uspon, uspostavljanje i vladavinu Rimokatoličke crkve. Drugo, dva svjedoka nisu ubijena u ovom razdoblju, već su nosili kostrijet.

Aluzije na Zahariju (Otkrivenje 11,4; Zaharija 4,14), Iliju (Otkrivenje 11,5,6) i Mojsija (Otkrivenje 11,6) u Otkrivenju 11 pokazuju da je proročka

služba dvojice svjedoka koji su nosili kostrijet smještena u kontekst progona Božjeg naroda. U Otkrivenju 11 ne stoji da su dva svjedoka ubijena tijekom 1.260 godina, već ih je Bog ovlastio da u to vrijeme prorokuju noseći kostrijet (Otkrivenje 11,3). Ilija je nosio kostrijet u vrijeme duboke duhovne krize u sjevernom kraljevstvu, kada je taj narod svjesno i namjerno promijenio Božji zakon stavljajući se iznad i protiv Božjeg otkrivenja. Isto tako, glavno pitanje nije je li Rimokatolička crkva imalo poznavala Sveto pismo i je li uopće svoju teologiju zasnivala na Svetom pismu tijekom 1.260 godina crkvene nadmoći i progona. Pitanje je kakav je bio stav Crkve prema Svetom pismu tijekom ovog razdoblja progona? Njihov stav je jako ličio na stav sjevernog kraljevstva, Izraela: poznavali su Božje posebno otkrivenje, ali su se namjerno stavili iznad njega.

Protestantsko načelo *sola Scriptura* naglašava da je Sveto pismo potpuno, samo po sebi dovoljno i jasno otkrivenje Boga. Kad god božansko otkrivenje stvara nelagodu ili smetnju za ljudske namjere, davao i njegovi lažni učitelji pribjegavaju predaji ne bi li opravdali novo tumačenje nezgodnih biblijskih odlomaka ili jednostavno uvode nova učenja ili prakse koje se grubo protive Svetom pismu. Crkvena predaja i učitelji prikazani su kao isključivi tumači Biblije i kao jedini autoritet koji ima moć stvarati i određivati dogme. Božja riječ se omalovažava, ocrnjuje i stavlja pod vlast Crkve, iako Sveto pismo jasno nalaže da mora biti obrnuto. S tim u vezi, nekoliko navoda iz *Katekizma Katoličke crkve* upravo zapanjuju.

Prema *Katekizmu*, Božje otkrivenje “preko njegove Riječi u Duhu Svetome” je “prisutno i aktivno u Crkvi”, pa je stoga crkvena predaja neodvojivi dio posebnog Božjeg otkrivenja, kao što su proroci i apostoli (str. 79). Stoga “Crkva kojoj je povjereno prenošenje i tumačenje Otkrivenja, ne crpi svoje uvjerenje o svim otkrivenim istinama samo iz Svetoga pisma. I Sveto pismo i Predaja moraju biti prihvaćeni i poštovani s jednakim osjećajem odanosti i poštovanja.” (str. 82)

Istina, *Katekizam* propisuje da crkveno učiteljstvo, kao jedini tumač Svetoga pisma (str. 86), “nije iznad Božje riječi, već je njezin sluga” (str. 86). Međutim, učiteljstvo ne crpi samo iz Pisma, već iz Pisma i Predaje (str. 82). Budući da je autoritet predaje jednak autoritetu Svetoga pisma, a budući da crkveno učiteljstvo (“papa i biskupi”) ima isključivu vlast da “vjerodostojno” tumači Božju riječ (str. 100), ono će crpiti građu i iz predaje i iz Svetoga pisma, kako je već zgodno.

Iz iskustva sjevernog kraljevstva, Izraela, i Jude vidi se da kad se predaja stavi u istu razinu sa Svetim pismom, Sveto pismo ne samo da biva uniženo s božanske na ljudsku razinu, već se na kraju potpuno

poništava (Matej 15,3-6) budući da se tumači tako da odgovara ljudskom pogledu na svijet. Time se autoritet Biblije odbacuje. Ovo odbacivanje autoriteta Biblije upravo se dogodilo u Rimokatoličkoj crkvi.

Kako je Crkva sve više naglašavala predaju i prihvaćala filozofske pretpostavke, njezin nauk i praksa toliko su se promijenili da Crkva više nije slijedila apostolsku Crkvu.

Dakle, pogrešno tumačeći i naučavajući izravno protiv Svetoga pisma, Rimokatolička crkva je iznosila sljedeće zablude:

◆ Da ima vlast promijeniti Božju subotu i umjesto nje uzdići prvi dan tjedna, kršeći na taj način namjerno četvrtu zapovijed i umanjujući Božju ulogu kao Stvoritelja i Kralja.

◆ Da je Krist Crkvu prepustio vlasti rimskih biskupa i crkvene hijerarhije.

◆ Da je Crkva nužan čimbenik u spasenju.

◆ Da Crkva i svećenici mogu posredovati za ljude i udijeliti im svoje zasluge za spasenje.

◆ Da je Marija, Isusova majka, rođena s bezgrešnom naravi (bezgrešno začeće).

◆ Da Marija ima posebnu ulogu u spasenju jer se zove Posrednica, Zagovornica, Pomoćnica, a ti se nazivi u Svetom pismu odnose samo na Krista i Duha Svetoga.

◆ Da se spašavamo djelima kao što su pokajanje i oprost.

◆ Da je duša besmrtna, pakao vječan, a postoji i čistilište.

◆ Da postoji sedam sakramenata koji daju spasenje.

◆ Da se djeca moraju krstiti.

◆ Da se kruh i vino doslovno pretvaraju u tijelo i krv Kristovu tijekom mise (transspupstancijacija).

◆ Da takozvani svjetovnjaci ne mogu sudjelovati u čaši na pričesti.

◆ Da svećenstvo predstavlja sveto otajstvo i da udjeljuje spasenje.

◆ Da se svećenici ne smiju ženiti, već ostati u celibatu.

◆ Da kršćani moraju štovati i obožavati slike i kipove, na taj način otvoreno kršeći drugu zapovijed.

S ovakvim zapanjujuće pogrešnim tumačenjem ili otvorenim odbacivanjem Pisma i njegovog nauka više od tisuću godina u sredini i od strane samozvanog Božjeg naroda, ne iznenađuje što Bog prikazuje Sveto pismo, ili svoja dva svjedoka, kako prorokuju obučeni u kostrijet. Da, na kraju su dva svjedoka ubijena u svjetovnom kontekstu, za razliku od vjerskog (tijekom Francuske revolucije).

Međutim, sama ateistička Francuska revolucija bila je reakcija na dugogodišnje bezakonje Rimokatoličke crkve protiv samog Boga, protiv Njegovog posebnog otkrivenja i protiv čovječanstva kojem je tako očaj-

nički potrebno spasenje. Veliki sukob je složen. Sotonin je cilj uništiti Božje otkrivenje u Njegovoj pisanoj Riječi. Ali on posebno nastoji potisnuti Božju riječ u Njegovoj crkvi. Ovaj sotonski cilj nije uspio niti će ikada uspjeti. Protestantsko načelo *sola Scriptura*, biblijska i misionarska društva, adventističke vijesti trojice anđela i glasna vika će pobijediti. Božja riječ bit će sve jasnija u svojem naviještanju Božje ljubavi.

TREĆI DIO: Primjena

1. Zamislite da ste živjeli oko 700. godine, nekih 160 godina nakon 538. godine, na početku 1.260-godišnjeg proročkog razdoblja. Zamislite također da ste, kao proučavatelj Biblije i pobožni kršćanin, shvatili da je 1.260 godina progona dvojice svjedoka jedva počelo i da će stoga proći još mnogo stoljeća dok progon ne završi. Kako biste sačuvali nadu, posebno kad biste se vi i vaši potomci suočili sa spoznajom da je pred vama još najmanje tisuću godina čekanja? Kako biste očuvali svoju odanost Bogu i posvećenost propovijedanju Božje riječi, znajući da je pobjeda udaljena više od tisuću godina? Kako biste pripremili svoje potomke za tako dugo čekanje? Kako vam vaši odgovori mogu ojačati vjeru dok danas čekamo Isusov povratak?

2. Iako je Francuska revolucija svojim pogledom na svijet, duhom i djelovanjem utjecala na cijeli svijet, ovaj se utjecaj neposrednije osjetio u zapadnom svijetu. Ako živite na Zapadu, kako biste mogli slaviti uskrsnuće i službu dvojice svjedoka? Ako živite u drugim dijelovima svijeta na koje nije neposredno utjecala sekularna ili ateistička revolucija u Francuskoj, kako je vaše društvo pokušalo ubiti dvojicu svjedoka ili ih natjerati da služe u kostrijeti? Kako vi i vaša crkva možete sudjelovati u uskrsnuću i službi dvojice svjedoka?

Pokretani nadom

PRVI DIO: Pregled

Ključni tekst: Izaija 25,9.

Temelj proučavanja: Matej 13,30.38-41; 2. Timoteju 3,13; Matej 24,27.30.31; 1. Korinćanima 15,51-53; 1. Solunjanima 4,13-18; Daniel 8,14; Daniel 7,9-14; Daniel 9,20.27; Rimljanima 13,11.

Uvod: Središte velikog sukoba bio je dolazak Mesije. Tijekom proročkog razdoblja od sedamdeset tjedana, davao je pokušavao uništiti vjeru Izraelaca u prvi dolazak Mesije kao ispunjenje starozavjetnih obećanja, proročanstava i simbola. Na isti način, do kraja proročkog vremenskog razdoblja od 2.300 godina sile zla pokušavale su prikriti njegovo okončanje u obliku predadventnog suda u nebeskom Svetištu i potisnuti najavu drugog Mesijinog dolaska.

Do kraja proročkog razdoblja od 70 tjedana postojali su vjerni Božji ljudi kao što je bio Šimun, koji je čekao “utjehu Izraelovu” (Luka 2,25), ili Ana i drugi, “koji su čekali da Bog otkupi Jeruzalem” (Luka 2,38 — SHP). Ovo malo vjernih vidjelo je u Kristu ispunjenje obećanja o prvom Mesijinom dolasku. Na isti način, na kraju 2.300 godina postojali su ljudi vjere kao što je bio William Miller, čija je poruka o “sadašnjoj istini” bila usmjerena na skorou pojavu Mesije. William Miller nije otkrio ovu poruku zahvaljujući nekakvoj filozofskoj metodologiji, već doslovnim čitanjem Svetoga pisma. Ovo još jednom pokazuje središnje mjesto Svetog pisma u velikom sukobu.

Teme pouke: Ovo proučavanje usredotočuje se na dvije glavne teme:

1. Iako točan datum i godina Kristovog drugog dolaska nisu objavljeni u biblijskim proročanstvima, proročanstva o 70 tjedana i 2.300 dana, koja su povezana s prvim i s drugim Isusovim dolaskom, točno su se ispunila. Njihovo točno ispunjenje uvjerava nas da je Kristov drugi dolazak siguran i neizbježan.

2. Bog je adventni narod pozvao da objavi svijetu ispunjenje najdužeg proročanstva u Bibliji. Bog ih je također odredio da pozovu svijet da prigrlji nadu u drugi Isusov dolazak koji će zauvijek okončati veliki sukob.

DRUGI DIO: Tumačenje

Pronalaženje nade u premilenarizmu

Atmosfera u Sjedinjenim Državama u 19. stoljeću odisala je nadom i optimizmom nove nacije rođene iz jedinstvene Američke revolucije. Nastupile su društvene, gospodarske, političke kao i tehnološke promjene obećavajući zoru novog svijeta.

Duh tog doba utjecao je na protestantske evandeoske kršćane u zemlji sve dok nije prožeo njihovu vjeru i crkve. Rezultat je bio postmilenarizam, prožet optimističkim eshatološkim žarom punim nade.

Međutim, što je postmilenarizam? *Milenarizam* potječe od riječi *milenij*, koja se odnosi na budućih 1.000 godina Kristove vladavine s Njegovim svetima, kako je opisano u Otkrivenju 20,1.6. Dok većina kršćana prihvaća ovaj biblijski nauk o mileniju, ne slažu se svi oko toga kako povezati milenij s Kristovim drugim dolaskom i posljednjim sudom.

Prvi postapostolski teolozi, zvani "apostolski oci", vjerovali su u premilenarizam, da će se Krist vratiti na Zemlju prije milenija i izvršiti posljednji sud. (Adventisti, naravno, smatraju da će milenij biti na Nebu.) Međutim, ubrzo su kasniji crkveni oci, kao što su Origen Aleksandrijski (185.—253./254. g.) i Augustin iz Hipa (354.—430. g.), sjedinili grčku filozofiju s kršćanskom teologijom i primijenili alegorijsku metodu na čitanje i tumačenje Biblije. Posljedično, oni su odbacili premilenarizam kao naivno i površno čitanje Otkrivenja, i umjesto toga predložili novu teoriju milenija, koja je kasnije nazvana *amilenarizam*.

Prema ovoj teoriji, milenij se mora shvatiti alegorijski ili duhovno. Kao i u grčkoj filozofiji, koja je tvrdila da vrijeme nema posebnu važnost za duhovnost ili eteričnu sferu postojanja, ovi crkveni oci zaključili su da se milenij odnosi na crkveno razdoblje između prvog i drugog Isusovog dolaska. Zato milenij nije prošlost ili budućnost, već cijela kršćanska era. Tijekom ovog razdoblja Krist duhovno kraljuje s dušama umrlih svetaca na Nebu, kao i s Crkvom na Zemlji. Crkva je Božje kraljevstvo na ovom planetu. Krist radi na uspostavljanju svoje Crkve do krajeva Zemlje, smanjujući tako moć đavla. Međutim, prije drugog dolaska Sotona će izopačiti Crkvu, što će dovesti do ustoličenja Antikrista. Tada će se Isus vratiti spašavajući Crkvu od Antikrista i izvršavajući posljednji sud, čime će uspostaviti novi svjetski poredak. Ovo su mišljenje prihvatile Rimokatolička crkva, pravoslavne crkve i neke protestantske denominacije, kao što su Luteranska, Anglikanska i Prezbetrijanska crkva.

Postmilenarizam

Postmilenarizam je bio prilagođavanje amilenarizma od strane protestantskih crkava u 10. stoljeću, koje su ga primijenile na prilike u kojima su se nalazile u ono vrijeme. Poput amilenarista, postmilenaristi su mislili da će Krist doći na kraju milenija. Međutim, za razliku od amilenarista, većina postmilenarista je mislila da milenij znači 1.000 doslovnih godina. Ovo razdoblje ne znači cijelu kršćansku eru, već samo posljednjih 1.000 godina prije Kristovog povratka.

Tijekom ovih 1.000 godina Krist će raditi preko Duha Svetoga i Crkve na širenju Evanđelja po cijelom svijetu da bi uspostavio svoje tisućugodišnje kraljevstvo. Prema tom razumijevanju, kako većina zemaljskog stanovništva bude prihvaćala Evanđelje, moć i vlast đavla će se smanjivati, a na svijetu će postupno nastupiti zlatno doba — razdoblje mira, pravednosti, pravde, ljubavi i napretka koje će najaviti dolazak vječnog Božjeg kraljevstva. Vrlo optimistični u pogledu naravi čovjeka i ljudskog društva u cjelini, postmilenaristi nisu predvidjeli vrijeme kada će se Crkva iskvariti, ili kad Antikrist zavlada i uništi Crkvu i svijet. Nakon milenija slijedi drugi Kristov dolazak, opće uskrsnuće, posljednji sud i vječno Božje kraljevstvo.

Sudeći po uspjehu širenja Evanđelja u svijetu tijekom 18. stoljeća, postmilenaristi iz 19. stoljeća zaključili su da je milenij još uvijek u budućnosti, premda vrlo bliskoj, čak nadohvat ruke. Štoviše, pošto su vjerovali da će Krist započeti svoje milenijsko kraljevstvo preko Crkve, protestanti su zasukali rukave i počeli naporno raditi na dolasku milenija, i to za njihovog života. Promjene i napredak ispunili su atmosferu u Americi. Sve veći broj biblijskih društava tiskao je Biblije i kršćansku literaturu. Misionari su slani u inozemstvo da pripreme svijet za početak tisućugodišnjeg kraljevstva. Usporedo s ovim razvojem, sve veći broj tehnoloških izuma doprinio je podizanju kvalitete života u Americi i širom svijeta. Društva za umjerenost usredotočivala su se na poboljšanje kvalitete zdravlja ljudi suzdržavanjem od uživanja alkohola. U odsutnosti velikih ratova, političke stranke i sve vrste društvenih pokreta pozivali su na duboke društvene promjene povezane s uspostavljanjem Božjeg tisućugodišnjeg kraljevstva.

Nisu svi, međutim, usvojili postmilenarističko uzbuđenje većine. Izvorne premilenarističke ideje apostola i apostolskih otaca oživili su anabaptistički reformatori u 16. stoljeću, a potom ih preuzeli neki engleski evanđelisti tijekom 18. stoljeća; konačno, one se su počele širiti Sjevernom Amerikom tijekom prve polovine 19. stoljeća. U 19. stoljeću najveći zagovornici biblijskog premilenarizma bili su William Miller i, nakon velikog razočaranja, adventisti sedmoga dana. Kao i postmilenar-

risti, adventistički premilenaristi vjerovali su da je milenij 1.000 doslovnih godina, da je milenij još uvijek budućnost koja će ubrzo nastupiti.

Adventisti sedmoga dana

Međutim, za razliku od postmilenarista, premilenaristi unutar adventista sedmoga dana razumjeli su na temelju Biblije da će se prilike za Božji narod pogoršati prije dolaska Božjeg dana (2. Petrova 3,3-13), da će Isus doći prije milenija (Otkrivenje 19,11-16) po svoju progonjenu Crkvu, uskrisiti svoj narod i odvesti ga sa sobom na Nebo (1. Solunjanima 4,13-18). Božji narod ne samo da će na Nebu vladati s Kristom (Otkrivenje 20,4-6), već će sudjelovati s Bogom u suđenju zlima (Otkrivenje 20,4; 1. Korinćanima 6,2). Za to vrijeme davao će biti “svezan ... za tisuću godina” (Otkrivenje 20,2) na Zemlji da “više ne zavodi narodâ” (Otkrivenje 20,3). Ovi narodi prikazuju zle koji neće uskrsnuti do kraja milenija (Otkrivenje 20,2.3.5). Kada završi milenijski sud, Isus se vraća na planet Zemlju sa svim svojim svetima. On uskršava zle (Otkrivenje 20,5.7.13) i nad njima izvršava posljednji sud (Otkrivenje 20,11.12). Davao pokušava posljednji put prevariti zle i potaknuti ih da se bore protiv Boga i silom zauzmu Njegovo kraljevstvo (Otkrivenje 20,7-9).

Ovo je vrhunac velikog sukoba; Krist izvršava svoju presudu, a zli ljudi, davao i zlo, kao i sama smrt, svi bivaju bačeni u “ognjeno i sumporno jezero” (Otkrivenje 20,9.10.14.15) i zauvijek uništeni.

Miller i adventisti sedmoga dana nisu dijelili optimizam svojih suvremenika postmilenarista o ljudskoj naravi i o svijetloj, utopijskoj bliskoj budućnosti čovječanstva. Ipak, ovaj stav nije proistekao iz toga što su Miller i adventisti bili asocijalni, pesimistični ili negativno rasoploženi i stoga nesposobni da se raduju napretku i nadi čovječanstva. Umjesto toga, Miller i adventisti sedmoga dana došli su do svojeg premilenarističkog tumačenja na osnovi utvrđenog, doslovnog, povijesno-gramatičkog proučavanja Biblije.

Tako su oni odbacili i amilenarizam i postmilenarizam jer su ova učenja bila ukorijenjena ne u Bibliji, već u pretpostavkama antičke grčke filozofije ili suvremenih društveno-gospodarsko-političkih razmišljanja.

Postavki amilenarista ili postmilenarista ne samo da nema u Bibliji, već su oni u suprotnosti s biblijskim naukom, na taj način iskrivljujući Evanđelje i stvarajući lažnu nadu. Miller i adventisti sedmoga dana čeznuli su za nadom, ali su željeli nadu izgrađenu na čvrstom temelju Božje riječi.

Za samo nekoliko desetljeća, dva svjetska rata u 20. stoljeću i jedan Hladni rat uništili su postmilenarni optimizam o ljudskoj naravi i o postupnom uvođenju čovječanstva u Božje tisućljetno kraljevstvo

mira i napretka. Većina evanđeoskih kršćana vratila se premilenarizmu. Istina, ovaj premilenarizam je prepakiran i izobličen, pavši u nebiblijsko učenje dispencionalizma. Ipak, sama činjenica da su se evanđeoski kršćani vratili premilenarizmu ukazuje na činjenicu da amilenarizam i postmilenarizam nisu samo nebiblijski, već i neadekvatna i razočaravajuća egzegeza događaja posljednjeg vremena. Biblijski premilenarizam jedini je temelj nade. Biblija naučava da će, iako čovječanstvo ne može spasiti sebe ili svijet, Isus ponovno doći u najteže vrijeme u povijesti. Prije milenija On će nas spasiti od posljednjih napada đavla i njegovih vojski i okončati veliki sukob.

TREĆI DIO: Primjena

1. Kako drugi dolazak Isusa Krista donosi nadu u vaš vjerski i/ili kulturni kontekst? Kako možete objasniti svojim susjedima da je Isusov povratak jedina nada čovječanstva?

2. Koliko je privlačno ispunjenje biblijskih proročanstava o vremenu (kao što su 2.300 godina) u vašem vjerskom ili kulturnom kontekstu? Razmislite i predložite načine na koje biste to mogli učiniti privlačnim za ljude u vašoj zajednici.

3. William Miller je razvio poseban način čitanja i razumijevanja Biblije. Na koji način vi čitate i tumačite Sveto pismo? Razvijte i iznesite pred svojim razredom subotnje škole kako na smislen način proučavati Božju riječ. Iznesite kako je biblijska istina promijenila ne samo vaš život, već i život vaše obitelji i zajednice.

Svjetlo iz Svetišta

PRVI DIO: Pregled

Ključni tekst: Hebrejima 8,1.2.

Osnova proučavanja: Izlazak 25,8.9.40; Hebrejima 8,1-6; Matej 25,1.10; Daniel 7,9.10; Hebrejima 8,1-5; Hebrejima 9,23-28; Otkrivenje 11,19; Hebrejima 10,16; Levitski zakonik 16,21.29.34; Levitski zakonik 23,26-32.

Uvod: Predmet Svetišta toliko se ističe i u Starom i u Novom zavjetu da je upravo zapanjujuće kad uvidimo da su mnogi kršćani tijekom skoro dva tisućljeća izgubili iz vida nauk o nebeskom Svetištu. Adventisti su shvatili da nauk o nebeskom Svetištu nije samo važna biblijska doktrina, već je to središnje načelo biblijske teologije koje povezuje druge doktrine. To su:

- ◆ doktrina o Bogu, Njegovom karakteru, stvaranju, djelu i vladavini;
- ◆ doktrina o podrijetlu zla i o velikom sukobu;
- ◆ doktrina o Kristu, Njegovom prvom dolasku na Zemlju, Njegovom utjelovljenju, životu, službi, smrti, uskrsnuću i uzašašću;
- ◆ doktrina o spasenju u Kristu;
- ◆ doktrina o posljednjim događajima, drugom Kristovom dolasku, konačnom sudu i obnavljanju svega;
- ◆ doktrina o Crkvi, posebno o Crkvi ostatka u posljednje vrijeme, prije drugog Isusovog dolaska.

Najduže biblijsko proročanstvo — o 2.300 godina iz Daniela 8,14 — odnosi se na nebesko Svetište i veliki sukob. Ovo proročanstvo upoznaje nas i s napadom na nebesko Svetište i s njegovim očišćenjem na dan Božjeg suda i prilikom obnavljanja svega. Međutim, adventisti ne misle da je ovo proročanstvo puka apstrakcija i bez osnove ili ispunjenja u stvarnosti. Umjesto toga, njihovo je tumačenje da se ovo proročanstvo ispunilo u povijesti počevši od sredine 19. stoljeća, 1844. godine. Ispunjenje ovog proročanstva poziva sve ljude koji žive u ovo vrijeme kušnje da prihvate Isusovo pomirenje za svoje grijehе prije kraja Njegove zastupničke službe u nebeskom Svetištu.

Ispunjenje proročanstva o 2.300 dana posebno je važno za adventiste jer razumiju da ih je Bog pozvao kao svoju Crkvu ostatka da najave

svijetu ispunjenje ovog proročanstva, Isusov povratak i skori svršetak velikog sukoba. Dakle, u proročanstvu o 2.300 dana nalazi se bit “vječne poruke Radosne vijesti” (Otkrivenje 14,6 — SHP). Radosna je vijest u kontekstu poruka trojice anđela posljednji Božji poziv ljubavi čovječanstvu. Bog poručuje grešnicima na Zemlji da se obrate Njemu kako bi bili spašeni Isusovom krvlju i Njegovim posredovanjem u nebeskom Svetišću.

Teme pouke: Pouka za ovaj tjedan naglašava dvije glavne teme:

1. Zemaljsko Svetište u Starom zavjetu nije bilo samo dio kulture Izraela; ono je prije svega ukazivalo na nebesko Svetište i Isusovu službu za čovječanstvo.

2. Kao takvo, nebesko Svetište ima središnje značenje za sveopće i vječno Evanđelje, za spasenje čovječanstva i za poslanje Crkve.

DRUGI DIO: Tumačenje

Zapečaćenje proročanstva o 2.300 godina

Prvi i drugi Isusov dolazak usko su povezani sa Svetišćem, zemaljskim i nebeskim. Kada su Marija i Josip donijeli Isusa u hram u Jeruzalemu, Šimun i Ana su tamo služili Bogu (Luka 2,25-38). Znali su da će Mesija doći u hram. Luka izvještava da je, čekajući ispunjenje Božjeg obećanja o prvom Mesijinom dolasku, Šimun “potaknut od Duha Svetoga” došao u hram da sretne Isusa (Luka 2,27), a proročica Ana “nije ostavljala hrama” (Luka 2,37).

Najduže biblijsko proročanstvo, ono o 2.300 godina (Daniel 8,14), bilo je usredotočeno na nebesko Svetište (Daniel 8,10-12). Ovo je proročanstvo “zapečaćeno” ili potvrđeno (Daniel 9,24) prvim Isusovim dolaskom u zemaljski hram. Nakon što je primio viđenje o 2.300 godina, Daniel je bio “smeten zbog viđenja, no nitko to nije dokučio” (Daniel 8,27). Nemajući objašnjenje za ovo viđenje nekoliko godina, Daniel se poslužio podacima koje je imao pri ruci — Jeremijinim proročanstvom o 70 godina opustošenja Jeruzalema (Daniel 9,2; usporedi Jeremija 25,11.12).

Daniel se molio da se Bog umiješa kako bi ispunio Jeremijino proročanstvo o 70 godina, moleći Svevišnjeg da otkupi svoj narod (Daniel 9,3-19) i “tvoje lice zasja nad svetišćem tvojim opustošenim” (Daniel 9,17). Na Danielovu radost, Bog je poslao “čovjeka Gabriela” da ga pouči (Daniel 9,21.22). Međutim, Gabriel nije odmah odgovorio na Danielovu molitvu o Jeremijinom proročanstvu o 70 godina. Umjesto toga, Gabriel je potaknuo Daniela da obrati pozornost na poruku i “razumije viđenje” (Daniel 9,23). Očito je riječ o viđenju koje je opisano u Danielu 8,14, jer Gabriel ne govori o 70 doslovnih tjedana, već o 70 proročkih tjedana (Daniel 9,24) ili 490 godina. 490 godina moglo se odrediti ili “odsjeći”

samo od 2.300 godina u Danielovom viđenju (Daniel 8,14), a ne od 70 godina u Jeremijinom proročanstvu. Ovim izračunom Gabriel je otkrio i događaj koji je označio početak 70 proročkih tjedana, a samim tim i 2.300 godina. Ovaj događaj bio je izdavanje proglašenja o obnavljanju i ponovnoj izgradnji Jeruzalema (Daniel 9,25), 457. pr. Kr. Dakle, proročanstvo o 70 proročkih tjedana je podskup, ili prvi dio, proročanstva o 2.300 godina; dva razdoblja čine jedno veliko proročanstvo.

Ovdje Gabriel konačno odgovara na Danielovo pitanje i molitvu o obnovi i ponovnoj izgradnji Jeruzalema (Daniel 9,25), Božje “Svete gore” (Daniel 9,20). Međutim, Gabriel odmah objašnjava da je ovo ispunjenje Jeremijinog proročanstva o 70 godina samo početak mnogo dužeg proročanstva. To jest, to je početak 70 proročkih tjedana, a zatim početak još dužeg proročanstva — o 2.300 godina. Zato, zadržavajući pozornost na ovom većem proročanstvu, Gabriel dalje objašnjava Danielu da će ovih 70 proročkih tjedana, ili 490 doslovnih godina, biti “određeno” ili odsječeno “tvom narodu i tvom svetom gradu” (Daniel 9,24) s posebnom namjenom: “do Kneza Pomazanika” (Daniel 9,25).

Kraj ili cilj ovih 490 godina bio je prvi dolazak Mesije. Gabriel je objasnio da je Mesijin cilj “da se dokonča prijestup i da se prestane s grijesima ... i uvede vječna pravednost ... da se pomaže Sveti nad svetima” (Daniel 9,24 — Varaždinska Biblija). U sedamdesetom proročkom tjednu, Mesija će “utvrditi savez s mnogima za jedan tjedan; a usred tjedna obustavit će žrtvu i prinos” (Daniel 9,27 — Varaždinska Biblija). Jedino vjerodostojno ispunjenje svih ovih događaja bilo je žrtvovanje Isusa, “Kneza Pomazanika” (Daniel 9,25) i “Jaganjca Božjeg koji uzima grijeh svijeta” (Ivan 1,29), koji “će biti pogubljen, ali ne za sebe” (Daniel 9,26).

Dakle, proročanstvo o 70 tjedana prvi je dio proročanstva o 2.300 godina. Možemo biti sigurni da se proročanstvo o 2.300 godina i o čišćenju Svetišta ispunilo 1844. godine, jer se proročanstvo o 70 tjedana (Daniel 9,24-27) točno ispunilo Mesijinom žrtvom i smrću sredinom sedamdesetog tjedna, 31. godine. Osim toga, na isti način na koji se ispunilo proročanstvo o 70 tjedana u Mesijinoj žrtvenoj smrti u odnosu na zemaljsko Svetište, proročanstvo o 2.300 godina trebalo se ispuniti Mesijinim očišćenjem nebeskog Svetišta. Slično tomu, dva dijela proročanstva povezana su s dva Mesijina dolaska: kraj razdoblja od 70 tjedana odnosi se na Kristov prvi dolazak, dok se kraj 2.300 godina odnosi na Njegov drugi dolazak.

Kako se izgubio nauk o Svetištu

Svetište je jedna od najistaknutijih tema i doktrina u Svetom pismu. Biblija opisuje dva Svetišta, zemaljsko i nebesko. Oba Svetišta otkrivaju

temeljne sastojke Božjeg karaktera, velikog sukoba i spasenja. Dakle, dva Svetišta služe kao mjesto Božjeg javljanja Njegovom narodu, Njegovog prebivanja u njegovoj sredini i Njegove vladavine. U Svetištu se Bog susreo s Izraelom i on Mu je odgovorio obožavanjem. Na isti način, nebesko Svetište služi Božjem kraljevstvu u svemiru. Na tom središnjem mjestu Bog je postavio svoje prijestolje. On se otkrio stanovnicima svemira kao njihov vladar zadovoljavajući njihove potrebe.

Međutim, kada se grijeh pojavio u svemiru, nebesko Svetište preuzelo je spasenjsku ulogu sa svojim žrtvenim i posredničkim službama. Dakle, dva Svetišta nisu odvojena, što znači da su usko povezana tipološkim odnosom; drugim riječima, zemaljsko Svetište sagrađeno je s izričitim ciljem da otkrije, pokaže i objasni značenje i ulogu nebeskog Svetišta.

Imajući na umu temeljne uloge Svetišta u Božjem kraljevstvu, nemoguće je ne primijetiti njegovu prisutnost u Svetom pismu. Upravo zapanjuje kako su baš kršćani tisućama godina bili u neznanju o značenju nebeskog Svetišta. Kako je takav previd bio moguć?

Adventisti ukazuju na dva glavna čimbenika koji su doveli do zanemarivanja doktrine o Svetištu iz kršćanske teologije. Prvo, s obzirom na značenje nebeskog Svetišta za spasenje, jasno je da će davao učiniti sve što je moguće da zamagli ili čak poništi biblijski nauk o nebeskom Svetištu. Tako ljudi neće saznati istinu o Bogu, o Kristovoj žrtvi i o Njegovom neprekidnom posredovanju u nebeskom Svetištu za naše spasenje.

Kozmički dualizam

Kako je ovaj nauk sakriven od kršćanskog svijeta? Odgovor na ovo pitanje jasno usmjerava naše razmatranje k drugom glavnom čimbeniku — dualizmu. Tijekom prvih stoljeća svoje povijesti, kršćanstvo je prihvatilo grčku filozofiju s njezinim temeljnim konceptom dualizma. Prema ovom konceptu, cjelokupna naša stvarnost je podijeljena na dvije sfere: zemaljsku i nebesku. Međutim, ove dvije sfere radikalno su i bitno različite. Dok je zemaljska sfera materijalna, vremenska i prostorna, nebeska je nematerijalna, izvanvremenska i neprostorna. Drugim riječima, u nebeskoj sferi ne postoji fizičko postojanje ili osobni odnos. Budući da ne postoji komunikacija ili odnos između ovih dviju sfera, smatralo se da je jedini način na koji ljudi mogu prodrijeti u nebesku sferu bijeg od bilo kakve veze sa zemaljskim postojanjem, što znači da tada ljudi prestaju postojati kao cjelovita ljudska bića i nekako nadživljavaju kao bestjelesne duše ili umovi koji ne doživljavaju vrijeme i prostor. Ovakav pogled na svijet moguć je samo ako se prihvati misao da ljudi imaju fizičko tijelo i besmrtnu, potpuno autonomnu dušu. Kada su prvi kršćani

usvojili ovaj pogled na svijet, nisu mogli zamisliti doslovno Svetište na Nebu. Čak im je bilo teško zamisliti Nebo kao doslovni prostor, a kamoli da se Isus u ljudskom tijelu uzdiže u ovaj prostor. Zato, kada su prvi kršćani u Svetom pismu čitali o nebeskom Svetišću, oni su ga jednostavno alegorizirali ili produhovili i zaključili da se izraelsko Svetište odnosi na crkvu. Govoriti o doslovnom Svetišću na doslovnom Nebu nije izgledalo “dostojno” “uzvišene” teologije.

Istina, prvi i srednjovjekovni kršćani povlačili su paralelu između žrtvenog sustava Svetišća i Kristove smrti. Ipak, zbog utjecaja grčke filozofije, ovi prvi kršćani nisu mogli pravilno razumjeti Kristovo posredovanje za čovječanstvo u doslovnom nebeskom Svetišću. Zato je Rimokatolička crkva Kristovu posredničku službu primijenila na Crkvu i njezino svećenstvo. Tragična je činjenica da je ova uzurpacija Kristove posredničke službe u nebeskom Svetišću navela Crkvu da potkopa čak i Kristovu žrtvu. Međutim, Bog je djelovao preko protestantske reformacije kako bi svoj narod ponovno potaknuo na doslovno čitanje Biblije i preko adventističkog pokreta ponovno otkrio biblijski nauk o nebeskom Svetišću u proročanstvima i u Poslanici Hebrejima.

Dakle, uloga nas adventista sedmoga dana jest da se čuvamo krivog tumačenja Božje riječi i da pozovemo i kršćane i svijet da usredotoče pozornost na Kristovu žrtvu na Zemlji i Njegovo posredovanje u nebeskom Svetišću. (Za daljnju raspravu vidi Angel Manuel Rodriques, *The Heavenly Sanctuary*, str. 381,382,403—406)

TREĆI DIO: Primjena

1. Razmislite o razumijevanju svećeništva u vašoj kulturi. Kako se ovaj koncept može usporediti s biblijskim konceptom? Kako biste razumijevanjem svećeništva u vašoj kulturi drugima mogli objasniti Isusovo svećeništvo?

2. Razmislite o razumijevanju suda u vašoj kulturi. Koliko je ovakvo razumijevanje suda slično biblijskom pojmu suda? Kako biste ljudima iz vaše kulture mogli objasniti biblijsko razumijevanje suda?

Temelj Božje vladavine

PRVI DIO: Pregled

Ključni tekst: Otkrivenje 12,17.

Temelj proučavanja: Propovjednik 12,13.14; Izreke 28,9; Daniel 7,25; Izaija 51,7.8; Otkrivenje 13,15-17; Otkrivenje 12,17; Otkrivenje 14,6-12.

Uvod: Biblijske teme velikog sukoba i nebeskog Svetišta neraskidivo su isprepletene s Božjim zakonom i Njegovom subotom, koja je uključena u Njegov Zakon. Veliki sukob otpočeo je Luciferovim neutemeljenim optužbama protiv Božjeg karaktera, Zakona i načela Njegove vladavine. Pobunjeni anđeo tvrdio je da smo mi slobodna bića, potpuno sposobna da živimo po vlastitim uvjetima i da oblikujemo svoje odnose i društvo na način na koji želimo. U konačnici, ova bogohulna tvrdnja pokazuje jasnu želju da se Bog izbaci iz našeg života, iz naših odnosa, pa čak i iz svemira. Zato naše ustrajavanje na valjanosti Božjeg zakona nije stvar legalizma ili spasenja djelima, već, budući da je Božji zakon izraz Njegovog karaktera, on stoji u središtu velikog sukoba.

Obrana Božjeg zakona obrana je Božjeg karaktera i Njegove uloge kao Stvoritelja i zakonitog Kralja svemira, ustoličenog u svojem nebeskom Svetištu. Priznavanje Božjeg zakona znači da razumijemo da je Bog jedini izvor moralnih mjerila i smisla života. Odbacivanje Boga i Njegovih načela dovest će do kaosa i vječne smrti. Zato adventisti sedmoga dana objavljuju sljedeće biblijske istine:

- ◆ Božji zakon je nepromjenjiv.
- ◆ Subota je znak Božjeg stvaranja i kraljevstva.
- ◆ Nebesko Svetište središte je Božje vladavine u svemiru i spasenja.
- ◆ Adventistički pokret je Crkva ostatka, pozvana da objavi posljednji Božji poziv čovječanstvu da se vrati u Njegovo kraljevstvo.

U središtu misije Crkve adventista sedmoga dana nalaze se vijesti trojice anđela iz Otkrivenja 14. Ove vijesti pokazuju da se veliki sukob odvija između dvaju dijametralno suprotnih načela: đavoljeg, koje vodi u propast; i Božjeg, koje vodi u život.

Teme pouke: Ovoj jedna pouka naglašava četiri glavne teme:

1. Božji zakon, koji uključuje subotu, vječan je i nepromjenjiv jer predstavlja Božje biće, karakter, Stvoritelja i Kralja svemira i Njegova načela za život i odnose.

2. Nebesko Svetište sjedište je Božje vlasti i spasenja.
3. Velika borba je započela zbog Luciferove želje da preuzme Božju vlast i vladavinu.
4. Pri kraju velikog sukoba na Zemlji, Bog je pozvao i uspostavio svoju Crkvu ostatka. Zapovjedio je ovoj Crkvi ostatka da objavi Njegov posljednji milostivi poziv čovječanstvu da Ga prizna kao svojeg Stvoritelja, Spasitelja i Gospodina, koji je jedini Izvor i Put života.

DRUGI DIO: Tumačenje

Kršćanstvo i Božji zakon

Mnogi kršćani imaju pomiješane osjećaje prema Božjem zakonu. S jedne strane, svi se u različitim stupnjevima slažu da je Božji zakon dobar i potreban. Čak je i Martin Luther, za koga mnogi protestanti misle da je imao negativan stav o Zakonu, posvetio značajan dio svojega *Velikog katekizma* važnosti Božjeg zakona za život kršćana. U predgovoru je Luther priznao da je, kad god je bilo moguće, izgovarao Deset zapovijedi, zajedno s molitvom Očenaš, Kredom i Psalmima.

S druge strane, kršćani su u prošlosti nalazili brojne razloge i načine ne samo da umanje važnost Božjeg zakona, već i da ga promijene. Tijekom Ranog i Srednjeg vijeka, teolozi su smatrali da je lako promijeniti subotu. Zašto? Kao i u slučaju Svetišta, usvajanje dualizma i grčke filozofije omogućilo je odbacivanje subote. Ako je prema grčkoj filozofiji nebeska sfera besprostorna, postojanje doslovnog Svetišta koje zauzima prostor na Nebu nema smisla. Isusovo uzašašće na Nebo u doslovnom, materijalnom ljudskom tijelu koje ispunjava prostor također je bilo neprihvatljivo za grčku filozofiju.

Isto tako, ako je nebeska sfera izvanvremenska, onda je doslovna subota, kao sveto vrijeme, nebitna za Boga i za vjeru. Međutim, subota je previše važna tema u Bibliji da bi se jednostavno odbacila. Zbog toga su mnogi rani i srednjovjekovni kršćani primijenili na Bibliju alegorijsko-interpretativnu metodu, jedinu metodu koja im je omogućila da pomire grčki i biblijski pogled na svijet. Prema ovoj metodi, najvažnije značenje biblijskog učenja nije doslovno, već duhovno, transcendentno, izvanvremensko. Stoga su zaključili da kršćani ne moraju svetkovati doslovnu subotu. Umjesto toga, mogli bi je zamijeniti duhovnim značenjem, kao što je apstraktni, vječni počinak u Bogu. Nije čudo, dakle, što kršćani nisu pridavali posebnu pozornost Božjem zakonu u Srednjem vijeku.

Protestantski reformatori promijenit će ovaj smjer vraćanjem na gramatičko, odnosno doslovno čitanje Biblije. Stoga su reformatori dali Dekalogu istaknutu ulogu u kršćanskom životu, pa čak i mjesto u katekizmima.

Međutim, čak i u ovim dokumentima Božji zakon se sagledavao kao djelomično mjerodavan. Na primjer, samo nekoliko odlomaka nakon što je istaknuo važnost Deset zapovijedi za život kršćana, Luther tumači zapovijed o suboti. On u *Velikom katekizmu* zaključuje da je subota starozavjetna uredba i da se ne tiče kršćana koje je Krist oslobodio od nje. Usprkos reformaciji u teologiji koju je predlagao, Luther se nije mogao u potpunosti osloboditi privlačnosti grčkih filozofskih pretpostavki i tradicionalnog kršćanskog načina razmišljanja.

U suvremeno doba dispencionalizam je našao još jedan izgovor i metodu za obezvređivanje Božjeg zakona u kršćanstvu. Prema dispencionalizmu povijest spasenja podijeljena je na nekoliko dispencija ili razdoblja. Međutim, ova segmentacija nije jednostavna periodizacija ili podjela povijesti spasenja. Umjesto toga, u svakoj od ovih dispencija Bog uspostavlja poseban savez s određenom skupinom ljudi dajući im jedinstveno otkrivenje i drugačiju odgovornost od onih koji su prije sklopili savez s Bogom. Jedna od dispencija, Zakon, koja obuhvaća razdoblje od Sinaja do Isusove smrti, karakterizira Savez i Zakon objavljen na Sinaju. Dispencionalisti smatraju da je Zakon objavljen ili određen samo Izraelu, a ne drugim ljudima prije Sinaja ili poslije Krista. Stoga Božji zakon i subota nisu obvezujući za kršćane.

Svi ovi načini obezvređivanja ili odbacivanja Božjeg zakona na kraju će dovesti do uspostavljanja žiga Zvijeri, zamjene Božjeg zakona ljudskim ili demonskim zakonima, čak i u okviru kršćanstva. Tako će subota biti zamijenjena lažnom subotom. Žig Zvijeri predstavlja iskonsku namjeru i cilj Sotone u velikom sukobu: odbaciti Božji autoritet i Njegov Zakon i zamijeniti ih vlastitim autoritetom i zakonom. Adventisti sedmoga dana vjeruju da ih je Bog zadužio da objavljuju vijesti trojice anđela, koje pozivaju ljude da se vrate u Božje kraljevstvo, da prihvate i vrše Njegov Zakon, da odbace žig Sotone i autoritet i moć koji je dao Zvijeri i da se pridruže Božjem narodu ostatka posljednjeg vremena koji čeka skori Kristov povratak (Otkrivenje 14,6-12). Zbog toga su adventisti sedmoga dana cijelo jedno osnovno vjerovanje posvetili Božjem zakonu:

“Uzvišena načela Božjeg zakona uobličena su u Deset zapovijedi i primijenjena u Kristovom životu. Ona izražavaju Božju ljubav, volju i ciljeve u vezi s ljudskim ponašanjem i odnosima i obvezuju sve ljude u svim razdobljima. Ova su pravila osnova Božjeg saveza s Njegovim narodom i mjerilo Božjeg suda. Posredovanjem Duha Svetoga ona upućuju na grijeh i bude potrebu za Spasiteljem. Spasenje je samo od milosti, a ne od djela, a njegov je rod poslušnost Zapovijedima. Ova poslušnost razvija kršćanski karakter i donosi osjećaj dobrobiti. Ona je dokaz naše ljubavi prema Gospodinu i naše brižljivosti za naše bližnje. Poslušnost

koja potječe od vjere pokazuje Kristovu silu da preobrazi život i u skladu s tim jača kršćansko svjedočenje.” (Što adventisti vjeruju, br. 18, str. 232)

Ovo osnovno vjerovanje ističe najmanje dva bitna aspekta Božjeg zakona. Prvo, Božji zakon je odraz Božjeg karaktera i načela Njegovog kraljevstva (vidi Psalam 89,15). Kao takav, Zakon se nalazi u samom srcu nebeskog Svetišta, u Kovčegu saveza u Svetinji nad svetinjama (Otkrivenje 11,19).

Božji zakon je vječan i obvezujući za sve ljude u svako doba. Budući da se Bog, Njegova narav i Njegov karakter ne mijenjaju, Njegov Zakon se nikada nije promijenio; Sam Isus Krist je izjavio da On nije došao promijeniti Zakon nego ga ispuniti (Matej 5,17-19). On nikada nije dao nikakvo dopuštenje nikome u svojem narodu, u bilo kojem razdoblju povijesti, da umanjí ili promijeni Njegov Zakon, u cjelini ili djelomično!

Drugo, Božji zakon je odraz Božje ljubavi i pravednosti koje se ogledaju u načelima Njegovog kraljevstva. Prema Pavlu “ljubav je ispunjeni Zakon” (Rimljanima 13,10). Zato se Zakon ne može suprotstaviti Evanđelju ili spasenju. Zakon nije bio, nije, niti će ikada biti naš neprijatelj. Naši neprijatelji su grijeh i đavao. Božji zakon je “svet, pravedan i dobar” (Rimljanima 7,12). Mi se spašavamo Božjom milošću, a spasenje prima-mo vjerom. Međutim, spasenje je djelo Duha Svetoga koji nas želi vratiti u iskonsko stanje Božje djece koja savršeno odražavaju Njegovu ljubav i pravednost.

TREĆI DIO: Primjena

1. Ako se nalazite u nekršćanskoj zemlji, kako tamošnja religija razumije pojam zakona općenito, a posebno božanskog zakona? Kako biste svojim prijateljima objasnili Božji zakon u svojoj lokalnoj kulturi? Ako živite u kršćanskoj zemlji, kako se kršćani u vašoj zemlji odnose prema Božjem zakonu? Kako im možete prenijeti adventističku poruku o Božjem zakonu?

2. U većini kršćanskih zemalja danas bismo mogli raspravljati o nedjelji u odnosu na subotu kao stvarnom Božjem svetom danu. Međutim, što ako živite u nekršćanskoj zemlji? Kako biste svojim prijateljima mogli objasniti istinu o suboti i velikom sukobu? Isto tako, kako možete objasniti žig Zvijeri u nekršćanskom okruženju?

3. Usporedite obredni i moralni Zakon. Što je kod njih slično, a što drugačije? Što svaki od ovih zakona otkriva o Bogu? Kako se svaki od ovih zakona odnosi na Isusa Krista?

Razotkrivanje spiritizma

PRVI DIO: Pregled

Ključni tekst: 1. Solunjanima 4,16.17.

Temelj proučavanja: Matej 10,28; Propovjednik 9,5; Izaija 8,19.20; Ivan 11,21-25; 1. Solunjanima 4,16.17; Matej 24,23-27; Otkrivenje 16,13.14; 2. Solunjanima 2,9-12.

Uvod: Spiritizam je dio Sotonine teorije prema kojoj smo mi bogovi i možemo živjeti bez Boga. Dakle, spiritizam je sotonska namjera da zadrži čovječanstvo na svojoj strani u velikom sukobu. Prakticirati bilo koji oblik spiritizma znači biti zarobljen na strani Sotone. Da bi uzdigao spiritizam, davao je promijenio biblijsku definiciju smrti i biblijski nauk o naravi čovjeka. Ove lažne doktrine postavljaju osnovu za lažni nauk da smo vječni i neuništivi i da postojimo čak i nakon smrti. Tako ova prijevara otvara vrata opasnom vjerovanju da nakon smrti možemo nastaviti komunicirati s drugim ljudima, pa čak i s anđeoskim bićima.

Prosvjetiteljski pokret u Europi pokrenuo je dugu, tešku bitku za iskorjenjivanje svih srednjovjekovnih oblika spiritizma, uključujući i razgovor s mrtvima. Međutim, prosvjetiteljstvo u ovom pothvatu nije uspjelo. Prema biblijskom proročanstvu, spiritizam će osvojiti čovječanstvo punom snagom u posljednjim vremenima pripremajući ga za posljednju veliku prijevaru u velikom sukobu. Zato je Božji narod pozvan da čovječanstvu objavi pravu narav i namjere spiritizma, kao i biblijske doktrine o ljudskoj naravi, smrti i istinskoj nadi čovječanstva. Naša nada nije zasnovana na pogrešnoj predodžbi o besmrtnoj duši, već na vjeri u uskrsnuće Isusa Krista i na vječnom životu s Njim.

Teme pouke: Ova pouka bavi se trima glavnim temama:

1. Bit i prava namjera spiritizma u okviru velikog sukoba jest namamiti čovječanstvo u izravnu povezanost s demonskim silama.

2. Biblija naučava da su ljudi jedinstvena, cjelovita bića, da je prva smrt privremeni san, a druga smrt potpuno uništenje, koje ujedno odgvara biblijskom prikazu pakla.

3. Božja riječ nudi nam istinsku nadu u uskrsnuće cijelog ljudskog bića i vječni život s Bogom.

DRUGI DIO: Tumačenje

Nazivi i povijesna pozadina

Suvremeni spiritizam je vjersko i/ili filozofsko uvjerenje da smrt nije kraj ljudskog postojanja. Umjesto toga, on tvrdi da duh opstaje kao eterična, nematerijalna, vječna, besmrtna duša. Nakon smrti, ove duše ili duhovi nastavljaju evoluirati brzo napredujući do drugih dimenzija i razina postojanja i spoznaje. Ljudi koji su još uvijek u svojim tijelima mogu kontaktirati s ovim preminulim duhovima tražeći pomoć i vodstvo. Ovi se kontakti mogu ostvariti preko stručnjaka kao što su mediji, ili netko može osobno stupiti u kontakt s ovim duhovima proučavanjem i spiritističkom praksom.

Općenito govoreći, vjeruje se da je suvremeni spiritizam nastao u Hydesvilleu u saveznoj državi New York, 31. ožujka 1848. godine, kada su sestre Fox tvrdile da je duh komunicirao s njima prenoseći im poruke kucajući. Godine 1888. jedna od sestara otkrila je da je čitavo ovo kucanje bila prijevara, ali je 1889. povukla svoje priznanje. Usprkos velikom skandalu zbog prijevare, spiritizam se proširio u Sjevernoj Americi. Do kraja 19. stoljeća spiritistima se smatralo nekoliko milijuna Amerikanaca srednjeg i višeg društvenog sloja.

U međuvremenu, 1850-ih, Hippolyte Léon Denizard Rivail, francuski učitelj poznat pod pseudonimom Allan Kardec, razvio je inačicu spiritizma prema kojoj su ljudi inkarnacije i reinkarnacije besmrtnih duhova koji naseljavaju transcendentnu sferu. Dakle, dok ovaj spiritizam vjeruje u reinkarnaciju vječne duše, klasični spiritizam (spiritualizam) vjeruje u vječnost duše bez prihvaćanja reinkarnacije. Dok su svi spiritisti spiritualisti, nisu svi spiritualisti spiritisti. Iako postoji izvjesna neslaganja između ovih spiritističkih pokreta, sve ih objedinjuje vjerovanje u *besmrtnost duše i mogućnost komunikacije s duhovima nakon njihove smrti*. U drugoj polovini 19. stoljeća, sve veći broj obrazovanih europskih elita prihvatio je spiritualizam ili spiritizam, razvijajući suvremeni zapadni okultizam. Nastajala su brojna društva i udruženja objavljujući golemu količinu knjiga i članaka o ezoterijskom znanju i magiji.

Besmrtnost duše

Suvremeni zapadni spiritisti ne tvrde da je njihova vjera u besmrtnost duše nova. Umjesto toga, oni spremno priznaju da je ovo staro "znanje". Doista, pojam besmrtnosti duše može se pratiti sve do zmijjinog kušanja Eve u Edenskom vrtu. Nakon toga se ova lažna teologija proširila po cijelom svijetu, prožimajući čitave kulture i stvarajući čitave religije kao što su šamanizam, šintoizam, hinduizam, budizam, vudu i druge lokalne i regionalne pogsanske religije.

Besmrtnost duše bila je temelj grčke filozofije, posebno pitagorejstva, platonizma, aristotelizma, srednjeg platonizma i neoplatonizma. Maniheizam i gnosticizam također su izgrađeni na istom konceptu. Tragično, preko sinkretizma s grčkom filozofijom, i kršćanstvo je prozeo koncept besmrtnosti duše. Zato, premda mnoge kršćanske denominacije danas osuđuju spiritizam, svaka kršćanska crkva koja se i dalje čvrsto drži koncepta besmrtnosti duše posebno je ranjiva na spiritizam i okultizam. Tako su neke crkve, poput Rimokatoličke i Pravoslavne, razvile čitav kult svetaca koji navodno čuju molitve i odgovaraju tako što štite i vode one koji im se obraćaju. Protestantski reformatori odbacili su kult svetaca; međutim, pojam besmrtnosti duše ukorijenjen je u većini protestantskih denominacija potencijalno ih izlažući spiritističkim utjecajima.

Ovdje su važna dva dodatna zapažanja. Prvo, valja napomenuti da se suvremeni spiritizam pojavio upravo u isto vrijeme i na istom mjestu gdje je nastao mileritski adventizam: na sjeveroistoku Sjedinjenih Američkih Država 1840-ih godina. Bio je to pokušaj davla da predvidi i omalovaži Božje djelo objavljivanja drugog Isusovog dolaska i vijesti trojice anđela. Bog je objavio ove vijesti preko Crkve ostatka, što je potvrđeno darom Duha proroštva. Jedna od temeljnih zadaća Adventističke crkve bila je pozivanje ljudi da odbace pogansko vjerovanje u besmrtnost duše. Adventistička crkva je također pozvala svijet da se vrati biblijskom nauku o jedinstvenom ljudskom biću. Adventisti su pozivali čovječanstvo da svoju nadu u zagrobni život utemelji ne na nadživljavanju smrti u stanju besmrtne duše, već na uskrsnuću koje će Isus donijeti o svojem drugom dolasku.

Drugo, europsko prosvjetiteljstvo ili modernizam, sa svojim naglasakom na znanosti, obrazovanju i tehnologiji, obećalo je čovječanstvu istrebljenje praznovjerja, magije, čarobnjaštva i svakog kontakta s natprirodnim. Možda je jedini uspjeh modernizma u tom pogledu bio potkopavanje vjere u kršćanskog Boga među Zapadnjacima. Inače, modernizam nikada nije uspio iskorijeniti natprirodno iz zapadnog društva. Tako je zapadno društvo postalo sekularno i ateističko, a da nije bilo oslobođeno spiritizma. Naprotiv, druga polovina 19. stoljeća poznata je kao jedno od najvećih buđenja u povijesti spiritizma, okultizma, vještičarenja i magije. Do kraja 20. stoljeća sam modernizam se borio za opstanak budući da su djeca postmodernizma bila preplavljena okultnim pričama u obliku knjiga, crtanih i igranih filmova — prepunih natprirodnih moći, magije, vještičarenja i komunikacije s mrtvima.

Ono što je u današnje vrijeme poznato kao iskustvo bliske smrti, još je jedno očitovanje ovog istog načela. Nažalost, čak i mnogi kršćani

u njemu vide dokaz da mrtvi odmah nastavljaju živjeti u drugoj dimenziji postojanja.

Spiritizam i veliki sukob

Koja je uloga spiritizma u sotonskoj strategiji u velikom sukobu? Promičući spiritizam, đavao želi objasniti i potvrditi svoju temeljnu obmanu koja je pokrenula veliku polemiku, naime:

- ◆ da Bog nije jedini Bog, već da smo svi mi bogovi;
- ◆ da imamo život u sebi i sami po sebi;
- ◆ da imamo komponentu (dušu) našeg bića koja je duhovna (nematеријalna, eterična), neuništiva, besmrtna i vječna;
- ◆ da smo moralno neovisni.

Pad čovječanstva u grijeh donio je nemjerljivu patnju, uništenje i smrt, iskustveno dokazujući da đavao griješi. U ovome stanju ljudi bi s pravom posumnjali u Sotoninu tvrdnju prema kojoj pobuna protiv Boga neće dovesti do smrti, već do drugog, božanskog stupnja postojanja i svijesti. Spiritizam je u različitim oblicima, dakle, Sotonin pokušaj da redefinira smrt i potvrdi da samo tijelo umire a duša prelazi u viši oblik života.

Đavao se također koristi spiritizmom da namami ili natjera ljude na izravan, osobni susret sa samim sobom i svojim demonima. Biblija jasno naučava da iza spiritističkih pojava, kao u slučaju idolopoklonstva, stoje sami demoni (1. Korinćanima 10,20). Ovi susreti opasni su ne samo zato što su varljivi (Ivan 8,44) i stvaraju duhovnu nečistoću (Marko 5,2), već i zato što mnogo puta vode u demonsku opsjednutost, pri čemu demoni upravljaju ljudima i porobljavaju ih. Zbog različitih razloga i kao dio njihove strategije, demoni ne mogu opsjedati ili vladati svima na isti način. Međutim, demonske sile neprekidno izmišljaju brojne zamke kako bi pridobile što je moguće više ljudi na svoju stranu u velikom sukobu. Apostol Petar upozorava nas da naš "protivnik đavao obilazi kao ričući lav, tražeći koga da proždere" (1. Petrova 5,8).

Kristova sila

Usprkos sotonskim naporima, Kristovo oslobađanje ljudi opsjednutih zlodusima (npr. Luka 8,26-33; Matej 12,45) pokazalo je Njegovu moć da nas oslobodi od Sotonine vlasti. Adventisti sedmoga dana proglašavaju Kristovu pobjedu ne samo na kraju velikog sukoba, već i ovdje i sada usred njega. Tako je na zasjedanju Generalne konferencije 2005. godine u St. Louisu u SAD-u Crkva adventista sedmoga dana izglasovala dodatno Osnovno vjerovanje br. 11, koje precizno naglašava ovu točku:

“Svojom smrću na križu Isus je pobijedio sile zla. Onaj koji je pokorio demonske duhove tijekom svoje zemaljske službe, slomio je njihovu moć i osigurao njihovu konačnu propast. Isusova pobjeda daje nam pobjedu nad zlim silama koje još uvijek pokušavaju nama vladati dok hodamo s Njim u miru, radosti i Njegovoj ljubavi. Sada Duh Sveti prebiva u nama i daje nam snagu. Neprekidno posvećeni Isusu kao našem Spasitelju i Gospodinu, oslobođeni smo tereta naših prošlih djela. Ne živimo više u mraku, strahu od zlih sila, neznanju i besmislenosti našeg nekadašnjeg načina života. U ovoj novoj slobodi u Isusu pozvani smo da uzrastemo u obličje Njegovog karaktera, svakodnevno razgovarajući s Njim u molitvi, hraneći se Njegovom Riječju, razmišljajući o njoj i Njegovoj Providnosti, pjevajući Mu hvalospjeve, okupljajući se na bogoslužju i sudjelujući u misiji Crkve. Također smo pozvani da slijedimo Kristov primjer tako što ćemo suosjećajno služiti tjelesnim, duševnim, društvenim, emocionalnim i duhovnim potrebama čovječanstva. Dok se predajemo službi s ljubavlju našim bližnjima i svjedočimo o Njegovom spasenju, Njegova stalna prisutnost u nama po Duhu pretvara svaki trenutak i svaki zadatak u duhovno iskustvo.”

U početku je ovo osnovno vjerovanje bilo nužno zbog stanja u nekim dijelovima svijeta, kao što su Azija i Afrika, u kojima kršćanima općenito, pa čak i nekim adventistima, nije bilo jasno da Sveto pismo odbacuje sve okultne prakse. Osim toga, premda su adventisti u tim područjima shvatili da se Biblija protivi svim spiritističkim praksama, oklijevali su s odbacivanjem tih praksi i učenja jer su se plašili odmazde duhova.

Štoviše, spiritizam i okultizam sveprisutne su stvarnosti ne samo u Africi i Aziji, već i širom svijeta. Dakle, Osnovno vjerovanje br. 11 odnosi se na sve ljude. Bez obzira na naše kulturno i društveno podrijetlo, svim ljudima potrebna je ista poruka Evandelja: “Moje ovce slušaju glas moj. Ja ih poznajem, i one idu za mnom. Ja im dajem vječni život. One sigurno neće nigda propasti i nitko ih neće oteti iz moje ruke. Otac moj, koji mi ih daje, veći je od svih, i nitko ih ne može oteti iz ruke Oca moga.” (Ivan 10,27-29)

TREĆI DIO: Primjena

1. Što ljudi u vašoj kulturi misle o ljudskoj naravi i smrti? Kako im možete prenijeti istinu o smrti koju nalazimo u Božjoj riječi?

2. Što ljudi u vašoj kulturi misle o paklu? Kako vi i vaša crkva možete u vašem društvu unaprijediti biblijsko razumijevanje pakla?

Predstojeći sukob

PRVI DIO: Pregled

Ključni tekst: Ivan 17,17.

Temelj proučavanja: Ivan 17,17; Otkrivenje 14,6.7.12; Otkrivenje 4,11; Otkrivenje 12,3.4.17; Otkrivenje 13,1-17.

Uvod: Biblijsko proročanstvo najavljuje da se dugi sukob između dviju suprotnih, nepomirljivih sila, Boga i Sotone, bliži kraju i da će kulminirati konačnom bitkom. Ova posljednja bitka vodit će se oko pitanja vlasti i obožavanja: tko će sjediti na prijestolju svemira i tko će biti proslavljan kao Stvoritelj, Održavatelj i Spasitelj. Zato će u sukob biti uključena subota, Božji simbol Njegove svekolike moći kao Stvoritelja, Održavatelja i Spasitelja. Pobunjeničke sile predvodit će sam Sotona. Dok je Sotona u prošlosti neumorno radio na zadobivanju pristaša, njegova glavna meta bila je Crkva. Nažalost, tradicionalna crkva pristala je na kompromise i postala Babilon, koju simbolizira Zvijer iz mora. Sotona je ovoj Zvijeri dao prijestolje i vlast, i ona stoji na Sotoninoj strani u posljednjoj bitci.

U posljednjim će vremenima i Zmaj privući na svoju stranu najnapredniju zemlju na svijetu, Sjedinjene Američke Države. Ovaj narod, rođen iz višestoljetne čežnje progonjenih kršćana da pronađu mjesto vjerske sigurnosti i slobode, napraviti će kompromis, kao što je to činila papinska crkva prije nje u Starom svijetu. Tako će Amerika ispuniti svoju proročku ulogu Zvijeri iz zemlje postajući svjetski vođa u posljednjoj bitci.

Ipak, Bog nikada nije bio bez odanog naroda u velikom sukobu. Do kraja sukoba On će uvijek imati narod, vjernu Crkvu ostatka. Božja Crkva ostatka uvijek Ga je priznavala kao Kralja, obožavala i držala zapovijedi i načela Njegovog kraljevstva. Božji vjerni narod ostatka svetkovat će subotu i štovati Boga kao Stvoritelja i Kralja svemira. Ostatka posljednjeg vremena ne samo da će obožavati Boga kao svojega osobnog Spasitelja, već će javno razotkriti savez zla. Crkva ostatka pozvat će cijeli ljudski rod da se vrati Bogu i pokloni Mu se. Usprkos naporima Zmaja i Zvijeri iz zemlje i mora, pobjeda će pripasti Bogu.

Teme pouka: Ova pouka naglašava dvije glavne teme:

1. Biblijsko proročanstvo opisuje konačnu bitku između Boga i Njegovog naroda s jedne strane, i Sotone i njegovih oruđa (predstavljenih u 13. poglavlju Otkrivenja zvijerima iz mora i iz zemlje), s druge strane. Bitka će se voditi oko bogoštovlja i subote, koja slavi Božje stvaranje, kraljevstvo i spasenje.

2. Bog će izići kao pobjednik. On poziva svoj narod da sudjeluje u Njegovoj pobjedi nad zlom i đavlom, objavljujući Njegovo vječno Evandjelje.

DRUGI DIO: Tumačenje

Oklada u proročanstvo

Anastazija je bila ateistica, po struci ekonomist, školovana na sovjetskom sveučilištu na vrhuncu napretka i stabilnosti Sovjetskog Saveza. Prigrllila je san komunističke utopije, za koju je žarko vjerovala da nudi čovječanstvu najsvjetliju budućnost. Očekivala je dan kada će Sovjetski Savez pridobiti sve zemlje da napuste kapitalizam i slobodno tržište Sjedinjenih Država Amerike i prihvate sovjetske vrijednosti.

Anastazijin muž Petar, međutim, nije dijelio optimizam svoje žene. Iako Petar u to vrijeme nije bio aktivni vjernik, rođen je i odrastao u adventističkoj obitelji. Kao mlad, Petar je u crkvi proučavao proročke knjige Daniela i Otkrivenja u skladu s adventističkom historicističkom metodom. Kad se oženio, rekao je svojoj ženi da će prema biblijskim proročanstvima Sjedinjene Američke Države na kraju vladati svijetom i voditi sve zemlje i vlasti na Zemlji u činu pobune protiv Boga tijekom završne faze ljudske povijesti. Na osnovi proročanstava iz Otkrivenja, Petar je tvrdio da će Sovjetski Savez izgubiti Hladni rat i da će se Sjedinjene Američke Države nametnuti kao jedina velesila posljednjih dana. Poznavajući moć Sovjetskog Saveza, Anastazija nije mogla prihvatiti ovo proročanstvo. U takvoj situaciji par je odlučio svoje nesuglasice riješiti okladom. Anastazija je rekla Petru da će, ako se Sovjetski Savez raspadne, postati adventistica. Godine su prolazile, a krajem 1980-ih Sovjetski Savez se raspao i nestao bez ikakvog vojnog napada izvana. Anastazijin ateizam i komunizam propali su zajedno sa Sovjetskim Savezom. Ubrzo nakon toga, Anastazija je prihvatila Petrov poziv da mu se pridruži u krštenju u Adventističkoj crkvi.

Petrovo predviđanje raspada Sovjetskog Saveza nije bilo zasnovano na geopolitici, društvenim studijima, psihologiji, gospodarstvu ili vojnim studijima. Pošto je živio iza željezne zavjese, glavni izvor Petrovog predviđanja pada Sovjetskog Saveza bilo je njegovo historicističko biblijsko tumačenje 13. poglavlja Otkrivenja s kojim se upoznao u svojoj mjesnoj adventističkoj crkvi. Kao i mnogi drugi adventisti u sovjetskom svijetu, Petar nije ni mislio da će do raspada Sovjetskog Saveza doći za njegovog

života ili tako brzo. Kad se to dogodilo, potvrdilo je i ojačalo vjeru Petra, kao i mnogih drugih adventista. Odlučio je vratiti se u svoju crkvu, u čemu ga je, srećom, slijedila i njegova obitelj.

U naše vrijeme adventističko historicističko tumačenje 13. poglavlja Otkrivenja, koje ukazuje na Sjedinjene Američke Države kao na Zvijer nalik janjetu koja će voditi svijet u pobuni protiv Božjeg zakona, snažno se osporava. Mnogi ugledni stručnjaci predviđaju, ili čak najavljuju, da će sunce uskoro zaći nad američkom prevlašću. Međutim, biblijsko proročanstvo nikada neće iznevjeriti. Poput Petra, moramo potpuno vjerovati u biblijsko proročanstvo i njegovo historicističko tumačenje, čak ako osjetilna stvarnost ukazuje, a stručnjaci predviđaju suprotno.

Teorije urote

U posljednje vrijeme kibernetički i medijski prostor preplavljaju teorije urote. Takve teorije često dobivaju na zamahu i postaju društveni fenomeni. Adventisti su s pravom oprezni kada je riječ o promicanju teorija urote bilo koje vrste. Mi moramo i dalje održavati ovaj smjer. Istodobno, ovakav naš stav ne znači da urote ne postoje. Tužno je reći, ali postoje.

Protiv Davida, Isusa i apostola bile su kovane razne urote. Učeci iz njihovih primjera, adventisti su sve takve teorije predali Božjoj promisli i umjesto toga usredotočuju se na poslanje koje nam je Bog povjerio. Da, i sam veliki sukob bio je rezultat Sotonine urote. Da, mi smo pozvani da osudimo urote Sotone i njegovih pristaša posljednjeg vremena koji se pripremaju za posljednju bitku protiv Boga. Međutim, ne smijemo si dopustiti da se zaglavimo u bezbrojnim detaljima kojima teorije urote obiluju. Naš je zadatak da objavimo pad Babilona i skori Gospodnji dolazak. Naše je poslanje da spasimo što više ljudi od Sotonine urote.

Prepoznavanje Zvijeri i misija Crkve

Neki teolozi tvrde kako su prvi adventistički pioniri prepoznali Zvijer iz mora kao Rimokatoličku crkvu, a Zvijer iz zemlje kao Sjedinjene Američke Države pod utjecajem društveno-političkog konteksta u kojem su djelovali. Neki od ovih teologa stoga pozivaju adventiste da se udalje od ovih početnih tvrdnji i pronađu druge važnije duhovne ili političke sile u našem vremenu koje bi bolje odgovarale opisima Zvijeri iz mora i/ili Zvijeri iz zemlje.

Međutim, moramo naglasiti dvije važne točke. Prvo, premda je točno da su pioniri adventizma sagledavali ispunjenje proročanstava u njihovom povijesnom okruženju, oni su istodobno dosljedno slijedili historicističko načelo tumačenja proročanstava.

Također su prepoznali ispunjenje proročanstava u skladu s cjelokupnim sustavom biblijskih doktrina.

Drugo, kao Božji prorok u Crkvi ostatka, Ellen G. White jasno nas je upozorila da ne napuštamo svoja početna tumačenja proročanstava u pogledu dviju zvijeri iz 13. poglavlja Otkrivenja. Ona je bila posebno zabrinuta da će adventisti upasti u zamku misleći da se Rimokatolička crkva promijenila i više nije tiranska Zvijer iz mora, i onda tražiti drugog kandidata za ovo mjesto. Sljedeći citati iz njezine veličanstvene knjige *Veliki sukob* izvanredni su i jasno govore protiv takvog mišljenja:

“Protestanti danas gledaju na rimokatolicizam s daleko većom naklonošću nego nekad. U zemljama u kojima katolicizam nije u usponu, u kojima papisti zauzimaju pomirljiv stav kako bi postali utjecajni, primjećuje se sve veća ravnodušnost u odnosu na učenja koja razdvajaju reformirane Crkve od papinske hijerarhije. Sve više prevladava mišljenje da se, na kraju krajeva, o vitalnim pitanjima ne razlikujemo toliko koliko se smatralo i da će malo popuštanja s naše strane dovesti do boljeg razumijevanja s Rimom. ...

Branitelji papinstva izjavljuju da je Crkva bila oklevetana, a protestantski je svijet sklon prihvatiti ovu izjavu. Mnogi kažu da je nepravilno suditi današnju Crkvu prema gnusobama i besmislicama koje su obilježavale njezinu vladavinu tijekom stoljeća neznanja i tame. Njezinu strašnu okrutnost opravdavaju prikazujući je rezultatom barbarstva onog doba i tvrde da je utjecaj suvremene civilizacije promijenio njezine nazore.” (str. 443; u izvorniku 563, pogl. 35)

“Rimokatolicizam kao sustav ni danas nije sukladniji Kristovom Evanđelju nego što je bio u bilo kojem ranijem razdoblju svoje povijesti. Protestantske su Crkve u velikoj tami, jer bi inače primijetile znakove vremena. Rimaska Crkva je dalekosežna u svojim planovima i načinu djelovanja. Ona se služi svim sredstvima da proširi svoj utjecaj i uvećava svoju moć, pripremajući se za žestok i odlučan sukob da bi ponovno zadobila vlast nad svijetom, obnovila progonstvo i uništila sve što je protestantizam učinio. Rimokatolicizam napreduje na svim stranama. Pogledajte kako raste broj njegovih crkava i kapela u protestantskim zemljama. Vidite kolika je u Americi popularnost njegovih koledža i seminara, koje protestanti zdušno promiču. Pogledajte kako u Engleskoj napreduje poštovanje obreda i kako su česta prelaženja u redove katolika. Ovo bi trebalo uznemiriti sve koji cijene čista načela Evanđelja.” (str. 445; u izvorniku 565,566)

“Rimska crkva sada pred svijetom pokazuje ljubazno lice, skrivajući ispričama izvješća o užasnim okrutnostima. Ona se odjenula u odjeću sličnu Kristovoj, ali se nije promijenila. Svako papinsko načelo što je

postojalo u prošlim stoljećima postoji i danas. Još uvijek vrijede učenja što ih je smislila u najmračnijim stoljećima. Neka se nitko ne zavarava! Papinstvo koje su protestanti sada tako spremni poštovati isto je ono koje je vladalo svijetom u doba reformacije, kada su Božji ljudi po cijenu svog života ustali objaviti njezino bezakonje. Ono ima istu gordost i arogantnu drskost kojom je vladalo kraljevima i knezovima, i prisvaja prava koja ima samo Bog. Duh papinstva nije ništa manje okrutan i samovoljan no što je bio u vrijeme kad je zgazio ljudsku slobodu i ubijao svece Svevišnjega. ...

Nije bezrazložno isticano da se katolicizam u protestantskim zemljama danas mnogo manje razlikuje od protestantizma nego nekada. Zbila se promjena, ali ne kod papinstva. Katoličanstvo je danas vrlo slično postojećem protestantizmu, budući da se protestantizam od vremena reformatora silno izopačio.” (str. 449,450; u izvorniku 571)

TREĆI DIO: Primjena

1. Možda živite daleko od utjecaja Rimokatoličke crkve ili od američke prisutnosti ili utjecaja. Kako biste onda najbolje objasnili svojim prijateljima proročanstva o Zvijeri iz mora i Zvijeri iz zemlje?

2. Je li ispravno da Rimokatoličku crkvu prepoznamo kao Zvijer iz mora, a Sjedinjene Američke Države kao Zvijer iz zemlje i da se u isto vrijeme molimo za spasenje ljudi povezanih s ovim silama? Objasnite svoj odgovor.

3. Prorok Daniel, srednjovjekovni kršćani, adventisti iz 19. stoljeća, adventisti u Sovjetskom Savezu i na mnogim drugim mjestima i u mnogim drugim vremenima vjerovali su u biblijsko proročanstvo usprkos trenutnim prilikama. Kako možete vjerovati biblijskom proročanstvu kada se čini da su svi dokazi u suprotnosti s njegovim ispunjenjem?

Završni događaji na Zemlji

PRVI DIO: Pregled

Ključni tekst: Izreke 23,23.

Temelj proučavanja: Otkrivenje 7,1.2; Otkrivenje 14,1; Izreke 23,23; Izaija 8,20; Ezekiel 20,12.20; Hošea 6,3; Joel 2,21-24; Jakov 5,7.8; Otkrivenje 18,1-4.

Uvod: Božji narod, uključen u konačni sukob između Krista i Sotone, nije ostavljen u neznanju o posljednjim događajima niti ga je Bog napustio dok se ovi događaji ispunjavaju. Poput pouzdanog vojskovođe koji nadahnjuje svoje vojnike za odlučujuću borbu, Bog nas priprema za bitku dajući nam svoju proročku Riječ koja nam služi kao nadahnuće, usmjerenje i ohrabrenje.

Ovog se tjedna usredotočujemo na nekoliko ključnih čimbenika pripreme Božjeg naroda za posljednje vrijeme. Prvo, podsjećamo se da je Božja riječ naš jedini pouzdani vodič; to je izvor sve istine i snage. Bit ćemo sigurni samo ako ostanemo vjerni ovoj Riječi. Dakle, moramo se držati biblijskih savjeta i mudrosti, bez obzira na to što prilike u areni svjetskih događaja izgledaju suprotno. Drugo, svetkovanje subote znak je naše posvećenosti i odanosti našem Stvoritelju i Spasitelju. Treće, mi nismo i nikada nećemo biti sami u velikom sukobu i u objavljivanju Božjeg vječnog Evanđelja. Umjesto toga, sam će Duh Sveti na poseban način osnažiti Božji narod da javno svjedoči svijetu posljednjeg vremena o sili Evanđelja i upućuje Božji poziv svim ljudima da se vrate Njemu napuštajući Sotonu i njegove zamisli. Ovaj razvoj događaja poznat je kao kasna kiša ili Božje osnaživanje Njegovog naroda, i kao glasna vika, kako se naziva objavljivanje Evanđelja na svršetku vremena.

Teme pouke: Ovoj tjedna pouka usredotočuje se na dvije glavne teme:

1. Prihvatanje Božje ljubavi i spasenja u Isusu Kristu stvorit će u nama nepokolebljivu ljubav prema Njemu i odluku da budemo vjerni Njemu, Njegovoj Riječi i Njegovoj suboti.

2. Duh Sveti osnažit će nas izlivanjem kasne kiše. Ovo izlivanje omogućit će nam da uputimo “glasnu viku” ili posljednji poziv svijetu da se pokaje i spasi.

DRUGI DIO: Tumačenje

Budite vjerni: Bog ima posljednju riječ

Ivan je rođen i odrastao u vjernoj adventističkoj obitelji u Sovjetskom Savezu. Iako je njegova obitelj bila siromašna i morala je naporno raditi, imao je bezbrižno i sretno djetinjstvo i mladost. S osamnaest godina pozvan je da služi u sovjetskoj vojsci. S ostalim novacima sjeo je u vlak i sedam dana kasnije našao se 3.000 kilometara daleko od kuće. Tako je počeo njegov dugi dvogodišnji vojni rok. Osim što se osjećao usamljeno i nostalgично, Ivan je znao da njegov najveći izazov tek dolazi. Čak i prije nego što je unovačen, u srcu je odlučio da će ostati vjeran Bogu i svetkovati subotu, bez obzira na to što bi mu se moglo dogoditi. Prvih nekoliko subota je svojim neposrednim pretpostavljenima objasnio da ne može raditi subotom zbog svojih vjerskih uvjerenja. Časnici ga nisu uznemirivali tih prvih nekoliko subota misleći da će uskoro odustati od svojih čudnih “provincijskih” i “primitivnih” običaja.

Ubrzo su, međutim, Ivanovi zapovjednici shvatili da mladić misli ozbiljno i poduzeli su odlučne stegovne i “odgojne” mjere. Jednog petka poslijepodne, nakon napornog radnog dana, rekli su Ivanu da ne zasluđu spavati na udobnom krevetu vikendom ako bude odbijao raditi subotom. Umjesto toga, obavijestili su ga da će vikend provesti u pritvoru. Kada su Ivan i njegova pratnja stigli u zatvor, otkrili su da je zatvor zaključan i da je upravitelj otišao nekamo drugamo. Dok su čekali da se upravitelj vrati, časnici su ćaskali dok je Ivan promatrao zalazak sunca na prelijepom jezeru Balkaš. Ivan je šutke tražio ohrabrenje i pomoć od Boga. Odjednom se zaustavio narednik koji je tuda prolazio i nehajno upitao Ivanove pretpostavljene koga su doveli u zatvor. “Čuvara subote”, odgovorili su. “Želimo ga preodgojiti da sluša naredbe i da radi subotom.” “Nikad!” — uzviknuo je narednik. “Poznajem ove ljude. Radije bi umrli nego da rade subotom!” Policajci su shvatili da su pogriješili što su dopustili naredniku da govori u Ivanovoj prisutnosti, ali bilo je prekasno. Ivan je dobio svoju prijeko potrebnu dozu ohrabrenja.

Tek što je subota počela, stigao je upravitelj i otpratio Ivana u zatvor: u prostoriju veličine 2 x 3 metra, gdje je već bilo više od deset drugih vojnika, od kojih je većina pušila. Zatvorila su se teška metalna vrata, a Ivan je zauzeo jedino slobodno mjesto pokraj ulaza, spreman da stoji ili sjedi do kraja vikenda. Mladi Kristov vojnik odlučio je ostati vjeran Božjoj suboti. Minute su postale sati, a Ivan je zamišljao kako njegova braća u vjeri u rodnom gradu veselo idu u crkvu i proslavljaju Boga na večernjem bogoslužju, dok će on provesti sljedeća tri dana zatvoren u mračnoj zatvorskoj ćeliji punoj duhanskog dima.

Odjednom se Ivan sjetio posljednje propovijedi koju je slušao u svojoj crkvi prije odlaska na odsluženje vojnog roka. Radilo se o Iliji na gori Karmelu i o tome kako se sedam puta pomolio za kišu. *A da se i ja pomolim sedam puta?* pomislio je Ivan u sebi. Iako je to izgledalo nerazumno, Ivan je odlučio pokušati. U srcu je izgovorio prvu kratku molitvu. Ništa se nije dogodilo. Uslijedila je druga molitva. Ništa, nema "oblaka". Treća molitva. Zatim četvrta. Peta. I šesta. Napokon je izgovorio u svojem srcu sedmu molitvu. Nakon što je završio, vladala je potpuna ponoćna tišina. Tišina nije promijenila Ivanovu odlučnost ili vjeru. Bit će odan Bogu čak ako Bog ne odgovori na njegovih sedam molitava ni na koji način. *Bar sam*, pomislio je u sebi, *pokušao*.

Međutim, samo minutu kasnije tišinu su prekinuli koraci ispred zatvora. Korake je pratilo zveckanje ključeva, zatim škripa vrata pri otvaranju. Na vratima se pojavio upravitelj i osvijetlio sobu svojom baterijskom svjetiljkom. Kada je uočio Ivana, naredio mu je da izide. Kad je ovaj izišao, upravitelj je odveo Ivana u svoj ured, pripremio jednostavan ali udoban krevet i pozvao mladića da spava. Ivan se srušio i trenutačno zaspao. Ujutro se Ivan probudio s još jednim iznenađenjem: upravitelj mu je donio doručak. Štoviše, dao mu zavežljaj s hranom i odveo ga na obalu jezera gdje ga je pustio da uživa u prirodi.

Na isti način Ivan je proveo nekoliko sljedećih subota. Policajci su ga dovodili u zatvor za vikende. Upravitelj bi oslobodio Ivana i hranio ga do kraja vikenda. Onda bi se u ponedjeljak ujutro Ivan vraćao u svoju vojarnu. Sljedeći mjeseci i godine bili su prepuni mnogih drugih sličnih iskustava Božjih čudesnih djela. Nakon dvije godine Ivan se vratio kući kao zreo, snažan mladić, vjeran Bogu. Istina, suprotstavio se divu sovjetske vojske, koja je nastojala slomiti njegovu vjeru. Istina, časnici su mu rekli da nije dostojan spavati na vojničkom madracu, ali Bog je imao posljednju reč. Bog se brine o svojem vjernom narodu koji Mu — kao Daniel i Ivan — odluči ostati vjeran.

Kršćanska odanost

Odanost je oduvijek privlačila proučavatelje ljudske naravi i povijesti. Kao stav i način ponašanja, odanost ima osnovu u raznim čimbenicima. Neki su biološki ili unaprijed određeni, kao što je obitelj ili mjesto rođenja. Osobne odluke također utječu na odanost. Ove odluke mogu biti povezane s raznim čimbenicima kao što su materijalna korist (plaća, nagrade), uvjerenja ili pogledi na svijet i moral. Neki ljudi svoju odanost zasnivaju na dužnosti, drugi na naklonosti, a treći na koristi. Naša odanost povezana je s ovim osnovama. Ljudi iskazuju odanost obitelji, plemenu, narodu, vjeri, ideologiji, filozofiji, prirodi i poslovima, da spo-

menemo samo neke. Ali što je kršćanska odanost? Zašto su kršćani odani i komu su odani?

Da bismo odgovorili na ova pitanja, prisjetimo se izvještaja o Jobu. U razgovorima sa Sotonom, Bog ističe Jobovu neporočnost, poštenje i odanost ili strah Božji (Job 1,8). Vjeran svojoj sumnjičavoj, prijevernoj i buntovnoj naravi, Sotona je postavio jedno od svojih suštinskih pitanja: "Zar se Job uzalud Boga boji?" (Job 1,9) Sotona je tada izjavio da je osnova ljudske odanosti Bogu sebičnost: "Zar nisi ogradio njega, kuću mu i sav posjed njegov? Blagoslovio si djelo njegovih ruku, stoka mu se namnožila po zemlji. Ali pruži jednom ruku i dirni mu u dobra: u lice će te prokleti!" (Job 1,10.11) Prije nego što je bio zbačen s Neba, Sotona je optužio Boga da laže i sebično zloupotrebljava osjećaje i odanost bića u svemiru koja nisu pala. Drugim riječima, njihova je odanost Bogu pokretana korišću i osobnim probitkom. Isto tako, Sotona je tvrdio da je i odanost Božjeg naroda na Zemlji ukorijenjena u osobnoj, sebičnoj želji za preživljavanjem i probitkom. Ovo Sotonino pogrešno tumačenje stvarnosti iznjedrilo je Jobovu patnju i mnoga njegova pitanja kao dio sveopćeg velikog sukoba. Međutim, Jobova nevjerojatna odanost pokazala je da Sotona nije u pravu i ilustrirala pravu osnovu kršćanske odanosti Bogu: nepokolebljivu i bezuvjetnu ljubav prema Njemu i duboku želju za pravednošću.

Onoga prvog petka uvečer u zatvorskoj sobi, Ivanova odanost Bogu odmah je bila nagrađena. Ipak, ova nagrada nije bila osnova njegove odanosti. Ivan je odlučio ostati vjeran Bogu i bez bilo kakvog odgovora. Slično tomu, kada su se suočili s prijetnjom užasne smrti u "užarenoj peći" u ravnici Duri (Daniel 3,15), Danielovi prijatelji hrabro su odgovorili Nabukodonozoru: "Ne treba da ti odgovorimo na to. Bog naš, kome služimo, može nas izbaviti iz užarene peći i od ruke tvoje, kralju; on će nas i izbaviti. No ako toga i ne učini, znaj, o kralju: mi nećemo služiti tvojemu bogu niti ćemo se pokloniti kipu što si ga podigao." (Daniel 3,16-18) Godinama kasnije prorok Habakuk je pjevao:

"Jer smokvino drvo neće više cvasti,

Niti će na lozi biti ploda,

Maslina će uskratiti rod,

Polje neće donijeti hrane,

Ovaca će nestati iz tora,

u oborima neće biti ni goveda.

Ali ja ću se radovati u Jahvi

I kliktat ću u Bogu, svojem Spasitelju." (Habakuk 3,17.18)

Međutim, kako se takva odanost stvara u srcima i umovima Božjeg naroda? Da, Božji narod i ostatak svemira osjećaju želju da Mu budu

odani jer je On njihov Stvoritelj, a time i Otac. Obitelj je uvjerljiv razlog sam po sebi. Ipak, ima još nešto: odanost Božjeg naroda dolazi od Boga. Oni su stvoreni na Njegovu sliku (Postanak 1,26.27). Bog je ljubav, i na temelju Njegove milosti ljudi vole. Bog je pravedan, a ljudi su izvorno stvoreni pravedni. Bog je vjeran ili odan, a i ljudi mogu odlučiti da budu vjerni ili odani uz Božju pomoć. Upravo Njegova ljubav i vjernost prema nama u nama stvara ljubav i odanost prema Njemu. Apostol Ivan je objasnio da mi nismo odani Bogu zbog straha, jer “u ljubavi nema straha; naprotiv, savršena ljubav isključuje strah, jer strah pretpostavlja kaznu. A tko se boji, nije savršen u ljubavi.” “Mi ljubimo, jer je on nas ljubio prije.” (1. Ivanova 4,18.19) Ivan objašnjava: “U ovome se sastoji ljubav: nismo mi ljubili Boga, nego je on ljubio nas i poslao Sina svoga kao žrtvu pomirnicu za naše grijeha.” (1. Ivanova 4,10; vidi također Ivan 3,16)

TREĆI DIO: Primjena

1. Ivanova životna priča je nevjerojatna i ohrabrujuća. Ipak, znamo i da bez obzira na ovakva iskustva ima mnogo drugih ljudi kojima je odanost donijela nesreću i patnju, a možda i njihovim najmilijima. Kako da razumijemo takva životna iskustva?

2. Iako mislimo kako ćemo čvrsto stajati i poštovati Božju subotu u vrijeme progona, koliko puta ne sačuvamo svetost i svečanost subote u vrijeme mira i blagostanja? Katkad se možemo zapitati nije li lakše izdati Gospodina subote u vremenima slobode nego u vremenima progona. Ako ne možemo svetkovati subotu kada imamo svu slobodu da to činimo, kako možemo očekivati da ćemo vjerno držati subotu u vremenima potresa i pritisaka? Napravite plan kako ćete vjerno svetkovati Božju subotu u dobrim i u lošim vremenima.

Pobjeda Božje ljubavi

PRVI DIO: Pregled

Ključni tekst: Otkrivenje 21,3.4.

Temelj proučavanja: Jeremija 30,5-7; Otkrivenje 3,10; Izaija 33,15.16; Psalam 91,1-11; Otkrivenje 1,7; Otkrivenje 19,11-16; Otkrivenje 20; Jeremija 25,33; Jeremija 4,23-28; Otkrivenje 21,1-4; Matej 8,11; Izaija 65,17.22.23; Otkrivenje 22,1-5.11.

Uvod: Ovotjednom poukom završavamo naše proučavanje naglašavajući konačni ishod sveopćeg sukoba između Boga i Sotone. Među značajnim događajima na vrhuncu velikog sukoba jesu: (1) vrijeme nevolje; (2) drugi Kristov dolazak; (3) izvršni sud na Nebu tijekom milenija, događaji na Zemlji i na Nebu u to vrijeme; i (4) sveopća obnova za vječnost. Biblija obećava da će veliki sukob završiti Božjom pobjedom. Sveto pismo poziva nas da se uzdamo u Boga, surađujemo s Njim u spasenju što većeg broja duša i sudjelujemo u Njegovoj prošloj (križ), sadašnjoj (spasenje pojedinaca i Crkve) i budućoj (konačnoj sveopćoj) pobjedi.

Teme pouke: Ovotjedna pouka razmatra četiri povezane teme:

1. Sam Bog će braniti i štititi svoj narod u najokrutnijim trenucima posljednje bitke velikog sukoba.
2. Veliki sukob završit će Božjom pobjedom nad Sotonom, nad zlom i grijehom, i nad patnjom i smrću. Ovu trostruku pobjedu Krist je već osigurao svojom smrću i uskrsnućem.
3. Sudjelujemo u Božjoj pobjedi kada je prihvatimo vjerom i dopustimo Duhu Svetome da je ostvari u nama.
4. Božja pobjeda dostići će svoj vrhunac o Isusovom drugom dolasku, na milenijskom sudu i prigodom sveopće obnove.

DRUGI DIO: Tumačenje

Kraj vremena milosti

Kraj vremena milosti često izaziva strah kod mnogih ljudi. Vrijeme milosti završava za svakog pojedinca nakon njegove smrti. Drugim riječima, smrću se zatvara mogućnost da se pojedinac odazove na Božju

milost. Njegov stav prema otkrivenoj Božjoj milosti imat će vječne posljedice. Bog je pravedan i razmotrit će slučaj svakog pojedinca prema svjetlu koje je primio, ali je naš odgovor presudan.

Međutim, adventisti na osnovi Svetoga pisma razumiju da će, osim kraja vremena kušnje za čovjeka prigodom njegove smrti, u povijesti velikog sukoba nastupiti trenutak kad će Bog objaviti da je isteklo vrijeme za primanje Njegovog oprost. Nakon tog trenutka više se ništa neće moći promijeniti i nitko se naknadno neće moći spasiti. Tad će se sa svijetom dogoditi ono što je zapisano u Otkrivenju: "Neka nepravednik i dalje bude nepravedan; neka se nečisti i dalje onečišćuje; neka pravednik i dalje živi pravedno; neka se sveti i dalje posvećuje!" (Otkrivenje 22,11) Istinski zabrinuti za svoje spasenje, mnogi kršćani i adventisti postavljaju pitanja kao što su: Što ako me kraj vremena milosti zatekne nespremnog? Što ako u tom trenutku ne budem potpuno spreman?

Ovdje su nužna najmanje dva pojašnjenja.

Prvo, kraj vremena milosti je stvaran i on će sigurno nastupiti. Prijevare, spletke i zlo neće trajati vječno. Grijeħ, patnja i smrt neće vječno vladati. Kad bi davao, zlo i smrt postojali vječno, to bi značilo da Bog nije Bog ljubavi i pravednosti. Budući da On to jest, stavit će točku na izvore i sile zla. Bog je strpljivo čekao i dao svaku priliku ljudima da provjere Njegova obećanja, da Ga upoznaju i da se vrate Njemu i Njegovom kraljevstvu milosti. Koliko bi Bog volio da cijelo čovječanstvo prihvati Njegovo Evanđelje! Ipak, doći će trenutak kada će Bog morati reći: "Dosta je, svršeno je."

Drugo, po isteku vremena milosti Bog neće povući svoj dar milosti od svojeg naroda, usprkos tomu što je povukao milost i oprost od nepokajanih. Važno je naglasiti kako kraj vremena milosti ne znači da je Božja ljubav i milost prema čovječanstvu dostigla svoje granice ili da je potrošena. Bog nikada ne prestaje biti Bog ljubavi, milosti i pravednosti prikazan u Bibliji. Stoga po isteku vremena milosti neće biti nikoga tko bi iskreno želio primiti Božju milost i tko bi vjerom odgovorio na Božju milost, a da bi mu Bog rekao: "Oprosti, prekasno je. Volio bih da sam te spasio, ali vrijeme milosti je završeno."

Kraj vremena milosti bit će Božja potvrda da je svaki pojedinac zauzeo konačni stav prema Njegovoj milosti i Njegovom kraljevstvu. U nekom budućem trenutku u povijesti, prilike u svijetu bit će takve da će svi zemaljski stanovnici donijeti ovu konačnu odluku i stati na stranu Boga ili Sotone. Međutim, ta odluka neće biti donesena na brzinu. Umjesto toga, svatko će donijeti svoju vječnu odluku na temelju slobodnog izbora i s potpunom sviješću o posljedicama. Kao što su Izrael i Juda odbacili Božji savez i Mesiju, neki neće željeti biti s biblijskim Bogom.

Drugi će se složiti s Luciferovom prijevaram da su bogovi i besmrtni; oni ne uživaju u pomisli da budu s Bogom u Njegovom kraljevstvu. Bog je tužan zbog ovih nepromjenjivih odluka; On je pružio sve dokaze i želju da ih spasi, ali će poštovati njihov konačni izbor. Drugi, međutim, odlučuju prihvatiti Božju milost jer Ga ljube i žele ostati s Njim zauvijek.

S druge strane, kraj kušnje ne znači da će nakon tog trenutka Božji vjerni narod ostati bez Njegove prisutnosti, milosti i pravednosti koja pokriva naše grijeha. Krist nas uvjerava da će On biti s nama “u sve vrijeme do svršetka svijeta” (Matej 28,20). Snaga Duha Svetoga koju ćemo primiti da bismo uputili posljednji poziv ljudima, neće nam se uskratiti. Sav Božji narod, od Adama i Abela do Abrahama i Mojsija, od Davida i Izaije do Pavla i posljednjeg kršćanina zapečaćenog prije nego što završi kušnja, bit će spašen isključivo Kristovom pravednošću i posredovanjem, po vjeri. Dakle, mišljenje da će neki kršćani na svršetku vremena opstati samo zahvaljujući svojim zaslugama i snazi nije biblijsko.

Biblijsko novo Nebo i nova Zemlja

Kršćani uglavnom govore i pjevaju o Nebu kao mjestu njihovog konačnog odredišta i vječnog počinka. Međutim, moramo zadržati biblijsko shvaćanje Neba i čuvati se poganskih ili filozofskih pogleda na raj. Prema mnogim pogledima na svijet, kao što su grčka, hinduistička ili budistička filozofija, nebo je navodna transcendentna, izvanvremenska i besprostorna sfera do koje samo bestjelesni ljudski um ili duša mogu doprijeti. U grčkoj filozofiji ljudski um koji doprije na nebo neka-ko zadržava svoj identitet i svijest. U hinduizmu, budizmu i neoplatonizmu, ljudska svijest koja stiže do neba mora prijeći u univerzalnu svijest.

Kao rezultat utjecaja klasične grčke filozofije na tradicionalno kršćanstvo, većina kršćana sada vjeruje u besmrtnost duše i u duhovno Nebo za razliku od materijalnog. Ovi kršćani ne shvaćaju da ovi filozofski koncepti stvaraju nepomirljive proturječnosti u njihovoj teologiji i životu. S jedne strane, kada razmišljaju o smrti i raju, tradicionalni kršćani razmišljaju kao grčki filozofi: nakon smrti besmrtna duša odlazi u transcendentno, izvanvremensko, besprostorno kraljevstvo koje se naziva *pakao* ili *raj*. S druge strane, ti isti kršćani vjeruju u jasan biblijski nauk o uskrsnuću tijela. Međutim, *oni ne shvaćaju da su besmrtnost duše i uskrsnuće tijela jednostavno nespojivi i da stvaraju mnoge nedosljednosti.*

Ako su naše duše besmrtne i na Nebu su s Bogom, zašto uskrsava tijelo? U takvim okolnostima uskrsnuće tijela značilo bi da će duša napustiti duhovno nebesko kraljevstvo i ponovno ući u materijalnu, vremensku i prostornu sferu. A ako je samo duša besmrtna, treba se

zapatiti: Hoće li uskrsnuće tijela biti trajno? Hoće li sada i tijelo biti vječno?

Biblijski nauk o ljudskoj naravi i uskrsnuću otklanja sve ove nedosljednosti i teškoće. Prvo, biblijski nauk o cjelovitoj ljudskoj naravi ukazuje na to da ljudi ne posjeduju besmrtnu dušu, već su složena, nedjeljiva, cjelovita bića. Po svojem povratku Isus će uskrisiti cijelo ljudsko biće. Drugo, biblijski nauk o naravi čovjeka odbacuje grčki dualizam i njegov koncept da je Nebo transcendentna, izvanvremenska, neprostorna, božanska sfera.

Prema Bibliji, u trenutku smrti naše biće se ne dijeli. Mi ne nastavlamo živjeti kao eterična duša koja prelazi, potpuno svjesna, u stanje transcencije izvan stvorenog svemira. Umjesto toga, kad umremo, umire cijelo naše biće. Međutim, kada se Krist vrati, On će uskrisiti cijelo naše biće i poželjeti nam dobrodošlicu u svoje kraljevstvo u stvarnom povijesnom vremenu i prostoru.

Da, kad se Krist vrati, otići ćemo s Njim pred Božje prijestolje, nebesko Svetište, negdje u središte svemira. Međutim, to putovanje obuhvaća vrijeme i prostor svemira, što znači da ćemo putovati kroz prostor i vrijeme. Nikada nećemo otići izvan svemira. Nijedno stvoreno biće nikada neće biti transcendentno jer je samo Bog transcendentan ili izvan stvorenog svemira. Željati postići transcendentnost znači željeti da budemo Bog.

Tisućugodišnji sud na Nebu također će biti povijesni događaj koji će se odigrati u prostoru i vremenu u Božjem nebeskom Svetištu pred Njegovim prijestoljem, koje se također nalazi u središtu svemira. Nakon tog suda vratit ćemo se na Zemlju. Nakon Božje osude Sotone i ostalih pobunjenika, Bog će obnoviti iskonsku ljepotu i savršenstvo našeg planeta. Nova Zemlja bit će naš dom. Tamo ćemo živjeti onako kako je i trebalo biti prije pada: uživat ćemo u mirisu cvijeća, obrađivati vrtove, proučavati listove, igrati se s lavom, sastajati se i družiti s otkupljenima svih uzrasta, kao i s anđelima i drugim stvorenim bićima. Što je najvažnije, uživat ćemo u prednosti da Boga gledamo licem k licu; poklonit ćemo Mu se osobno. Zemlja i svemir bit će pomireni, u skladu i jedinstvu koji su postojali prije pada. Moći ćemo slobodno putovati po cijelom svemiru. Razlog zašto sada ne možemo putovati na Nebo nije zbog vremenskih, prostornih i materijalnih ograničenja ili brzine, već zbog grijeha. Kada se veliki sukob konačno završi i grijeh jednom zauvijek bude uklonjen, nova (obnovljena) Zemlja povezat će se s Nebom i tada će se ostvariti najdragocjenije od svih biblijskih obećanja: nova Zemlja i novo Nebo.

TREĆI DIO: Primjena

1. Ima li u vašoj mjesnoj crkvi adventista koji sa strahom govore o događajima posljednjih dana? Jeste li i vi među njima? Kako biste im mogli pomoći da pobijede ovaj strah? Kako biste vi i vaša crkva mogli prenijeti našu biblijsku poruku kao radosnu vijest, a ne kao neku iskrivljenu inačicu zastrašujućeg apokaliptičnog filma koji je snimio Hollywood? S druge strane, kako se na najstvarniji način mogu prikazati mnogi mračni aspekti velikog sukoba, kao što su vjerski progon i vrijeme nevolje?

2. Vjeruju li ljudi u vašoj kulturi u povratak nekog božanstva ili velikog učitelja? Što nam ovo vjerovanje govori o nadi čovječanstva u povratak spasitelja s "onoga svijeta"? Kako biste mogli izraziti svoju nadu u drugi dolazak Isusa Krista pred takvim slušateljima? Koje biste točke istaknuli?

3. Neki kršćani ili svjetovne osobe vjeruju da je drugi Kristov dolazak samo simbol duboke moralne pretvorbe čovjeka ili društva. Kako biste takvim ljudima mogli objasniti da će Kristov dolazak biti doslovan, vidljiv i čujan događaj, kad će sam Isus osobno stupiti u našu povijest, vrijeme i prostor?

4. Što ljudi u vašoj kulturi misle o Nebo? Što je problematično u njihovom pogledu na Nebo, u usporedbi sa Svetim pismom? Kako biste im mogli prikazati biblijski opis Neba? Koje bi pojedinosti biblijskog pogleda na Nebo bile posebno privlačne ljudima u vašoj kulturi?

Koja se središnja tema provlači kroz cijelu Bibliju?

Veliki sukob otpočeo je na Nebu Luciferovom pobunom protiv Boga. U središtu tog sukoba je pitanje Božje ljubavi.

Božja narav je ljubav, tako da su i sva Njegova djela puna ljubavi, premda ta činjenica nije uvijek očita ograničenim ljudskim bićima, pa čak ni anđelima

Na Golgoti se Božja ljubav pokazala pred cijelim svemirom kada je Krist prinio svoj život kako bi otkupio čovječanstvo, čime je Sotona potpuno poražen.

Premda je Sotona nemilosrdno progonio Kristovu crkvu i pobio milijune ljudi, Bog je uvijek bio sa svojim narodom i On ga nikad neće napustiti.

Ovog tromjesečja pratit ćemo glavni razvoj događaja tijekom velikog sukoba, počevši od pobune na Nebu.

Crkvu adventista sedmoga dana podigao je Bog kako bi nastavila zidati na temeljima koje su postavili reformatori, kako bi obnovila biblijske istine koje su vjekovima bile izgubljene.

